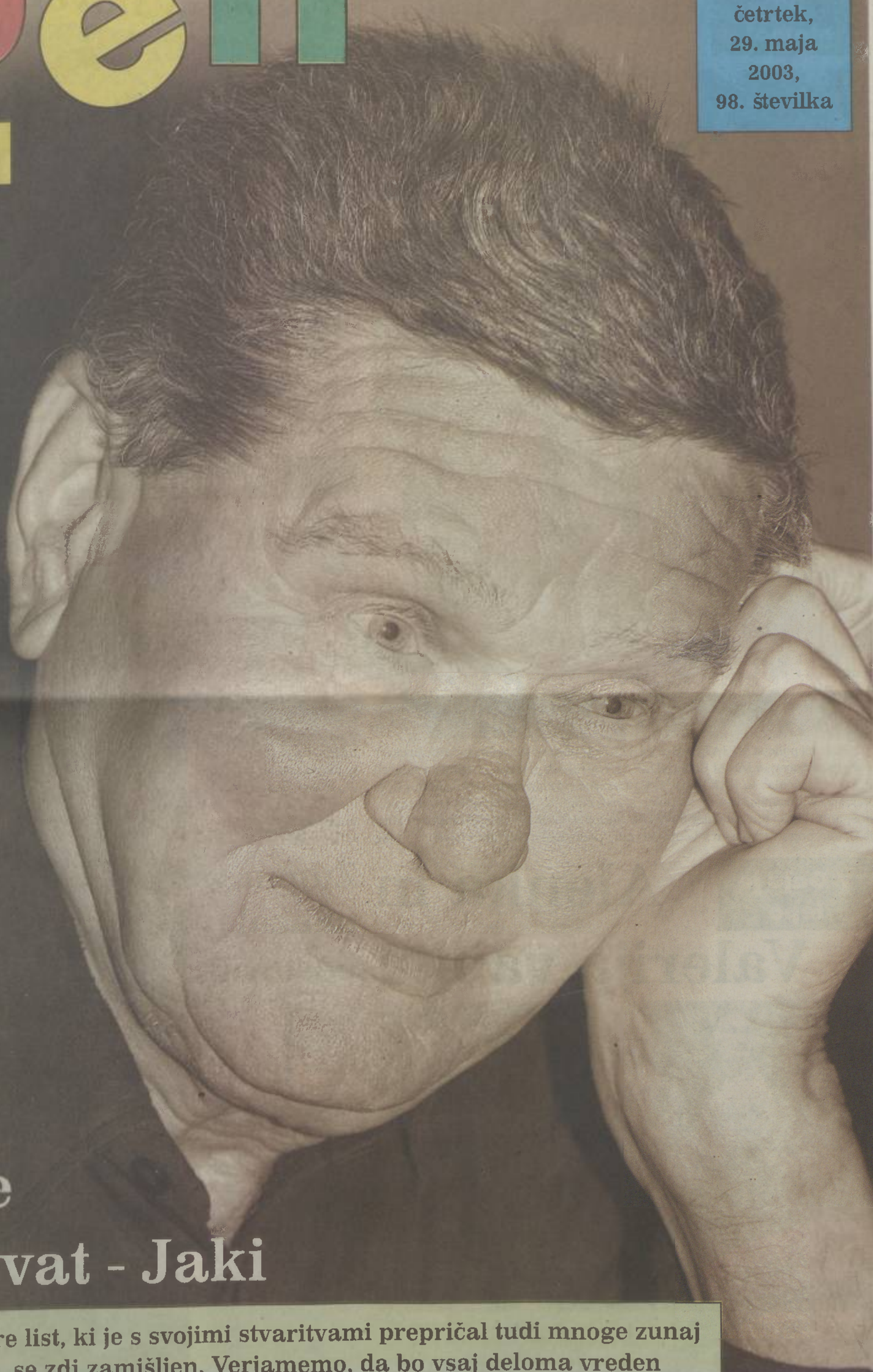

pen

... za slike
ges živén!

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
29. maja
2003,
98. številka

Jože Horvat - Jaki

Naše gore list, ki je s svojimi stvaritvami prepričal tudi mnoge zunaj Pomurja, se zdi zamišljen. Verjamemo, da bo vsaj deloma vreden razmisleka tudi naslednji Pen. Pričakujte ga 26. junija!

**Zdaj ga
pa
mámo!**

Jevšek na Brionih

Šolstvo

»Tršica« v novem okolju

Nekdanji policist MIHA FRAS iz VERŽEJA (s pokrito glavo) in sedanji direktor policijske uprave v MS ALEKSANDER JEVŠEK (goli prsti na nogah) sta se pred kratkim srečala na BRIONIH. Tako namreč pravijo Osterčevim jamam pri Veržeu. Pogovarjala sta se o dobrih starih časih, ko ju je zalotila (so)lastnica, gospa OSTERC (dobro viden hrbet oz. zadnji del telesa). Po pentutarskih virih je potem pogovor splaval v vedrejšje vode, podrobnosti pa niso znane. **jog**

**V Gaju je
lepo**

Alenka in Valerija vabita

Župan ukazal postaviti nove kažipote

Novi župani - nove navade. Tudi ANTON BALAŽEK iz LENDAVE se ni mogel upreti skušnjavi, da mestu ne bi vdihnil nekaj lastnega »jaza«.

Ker je svetovni popotnik in zapriseženi EU-jevec, se mu je zdelo prav, da v Lendavi postavi kažipote v evropske metropole, kot so Berlin, London in Dublin. Vse skupaj počiva na sodu, ki je simbol tistega, kar že vrsto let uspeva na bližnjih gričih!

zabar

frbo

Aja-tuta-aja

Priljubljena učiteljica iz KUZME METKA RECEK je priprave na devetletko očitno vzela hudo resno. Trenutno goričke malčke še zadnje leto uči v drugem razredu, že od septembra pa bo skrbela za učence v prvem razredu devetletke. Glede na igrivost (in očitno prilagodljivost) učiteljice Metke se najmlajšim ni bati za dobro počutje! **zabar**

Turizem

Posebna ponudba pri Bunčanih

Če vas zamika, da bi ribarili v kalnem, vas morebiti čaka kazenski pregon. Če pa boste ribe lovili v gramoznici pri Bunčanih, si lahko ob tem ogledate zanimivo »razstavo« vseh mogočih izdelkov človeške nemarnosti. Vse je v neposredni bližini. Domačini pa razmišljajo, da bi začeli uvajati posebno ekološko takso, ki bi jo plačevali z dodatno ponudbo »obogateni« turisti iz Term Banovci. **jog**

Fuj!!!

EU, evo mene!

Tok, tok, tok!

Pentute sicer niso natanko raziskale, od kod ima eden od treh vinorodnih bregov v Filovskih goricah ime, ob lepem pogledu na lepi dekleti pa je vsakomur jasno, da so v Gaju (pisano z veliko in malo začetnico) zares same postavne punce. Vam bližnja (temna) je Alenka, ona z očali pa Valerija. Pravita, da v čudovite kraje z žlahtno trto prihajata iz MS. Sicer pa so tamkaj pred kratkim odprli vinsko cesto, tako da ni razloga, da si ne bi privoščili nedeljskega sprehoda.

Ni vse dobro samo tuje!

Kako je tašča s pištolo oropala zeta

Mož ob dami je ZDRAVKO RAVNIKAR iz G. RADGONE. Tudi letos je odlično opravil vlogo »portirja«, ko je natanko pet zmagovalcev tekov v RADENCIH pripeljal na mesto, kjer so potem dajali izjave za novinarje. Zalomilo se je le (in to ne prvič) pri najboljši iz velikega maratona IDI ŠURBEK (z Zdravkom si na posnetku delita zadnje kaplje vode) – ta je sedmo silo pustila na cedilu. Vestni Zdravko seveda ni kriv. Kot poročajo pentutarski viri, so vzrok njeni ne najboljši odnosi z managerjem maratona, ki ima pri razdeljevanju denarcev za startnino raje tuje kot domače atletinje.

zabar

Novinarska mačka v novi preobleki

Trditvi, da je novinarski poklic zelo nepredvidljiv in naporen, (skoraj) nihče ne oporeka. Dokaz je tudi »fotka« nasmejanih mož v belem, ki nista ne zdravnika, ne arhitekta ali likovna umetnika, pač pa že (vrsto let) novinarja. Delov novinar Ivan Gerenčer (»šult«) in Bojan Peček z nacionalne TV (razoglav) sta se ob nedavnem odprtju nove AGROMER-KURJEVE klavniče znašla v kočljivi situaciji. Če sta se želela pogovoriti s kakšnim »picekom«, sta se zaradi strogih predpisov morala odeti v belo. Pravijo, da je pozneje, ko sta jo obiskala, perjad kokodakala kot za stavo.

zabar

Obnašanje dogodku primerno

Čiščenje

V Dobrovniku gledajo

Pomladna očiščevalna akcija združenih sil Dobrovnika je minila v veselem razpoloženju. Težava, ki so jo zaznale Pentute, pa je v tem, da je sodelovalo veliko več gledalcev kot delavcev.

Pred vami je dokaz, da se je tudi zadnji v deseterici (župan MARJAN KARDINAR) pridružil onim prvim – torej gledalcem. Le kje so očiščevalci?

frbo

Tašče o zetih & Zeti o taščah

1

setimi leti, torej še preden je bilo »načrtovano«, da bo njena hčerka Silva postala njegova soproga. Kljub temu pa se je Miran takoj začel lepo obnašati do svoje prihodnje tašče, še posebno potem, ko je občutil, da bi lahko točke, nabrane pri mami Moniki, »unovčil« pri njeni hčerki. Vse skupaj se je pravzaprav začelo na različnih mestih, saj Miran pove, da je sedanjo taščo prvič srečal oz. spoznal na neki gostiji (na poroki Čučkove Majde), Monika pa je prepričana, da na eni od tradicionalnih prireditev Ščavniška žetev, čeprav naj bi ga poznala že od prej. In potem, čeprav nihče ni pričakoval, da bo prišlo do družinske povezave, so se začele spletati prijateljske vezi, ki so se poglabljale vse do Miranove poroke s Silvo, še bolj so se vezi utrjevale po prihodu dveh hčera oz. vnukinj (Maje in Katje). In ob vsem tem ter ob dejstvu, da se nikoli nista sporekla ter da sta oba vedno priprav-

v roparja in z naperjeno pištolo v prsi svojega zeta odnesla ves denar, ki so ga svatje zbrali za muzikante.

»O svojem zetu Miranu ne morem povedati nič slabega. Že ko sem ga spoznala, mi je bilo jasno, da je iz pravega testa. To se je uresničilo in takšen – priden, deloven in pošten – je tudi danes. In če bo tako tudi v prihodnje, sem prepričana, da bo vse v najlepšem redu. Čeprav se vedno vse lahko spremeni, sem prepričana, da se to pri Miranu ne bo zgodilo,« je prepričana Monika.

»Moram priznati, da sodim med srečnejše, ki imajo tako* taščo, ki ti nikoli ne nagaja in še več – vedno ti stoji ob strani in pomaga, ko je potrebno. Skoraj vedno je mrzla, kar je za tašče zelo dobro, zato bi jo po šolsko ocenil z maksimalno petico. Želim si samo, da bi še naprej vladalo tako razumevanje in zaupanje,« dodaja Miran.

Oste B.

BREZ GODBE MESTO NE MORE

28. VEŠNJA

Prvič se je soboška godba na pihala na ogled postavila leta 1933. Na pobudo Franca Lanščaka starejšega, Ludvika Cvetka in Jožeta Benka so jo ustanovili v okviru gasilskega društva. Njen prvi učitelj in kapelnik je bil Mirko Tuš (na fotografiji sedi sredi prve vrste). Zvest ji je ostal vse do vojne, ki mu je tragično prekržila načrte. S to fotografijo izpred sedemdesetih let se začenja godbeništvu udomačevati tudi v družinskih okoljih. Eno teh družinskih verig je nastavljal Janez Korošec iz Murske Sobotice (sedi drugi z desne) s trobento, ki jo je pri prvem naslednjem sestavu godbe že igral njegov sin Jože.

BITI »VARAŠ«

Že od nekdaj velja, da mora imeti vsako pravo mesto svojo pihalno godbo. Daje takt mestu, je kot zdravo srce. V Soboti je imelo v sedmih desetletjih to srce nekaj infarktne stanj, pa se je vedno izmazalo. Ob jubileju kaže, da mu spet gre na bolje in da bo potem šlo tudi mestu samemu na bolje. Najbolj pogrešajo primeren prostor za vaje. Iz glasbene šole so jih odslovili, začasno jim je vodstvo mestne občine omogočilo vaje v dvorani kina Park, vendar se tam ne počutijo najbolje. Potrebujejo prostor z dušo, kamor bodo radi prihajali in ki bo primeren za vaje. Upajo, da se bodo znova lahko vrnili v glasbeno šolo, ko bo imela nove prostore, in če ne prej, da se bodo takrat godbi pridružili tudi tukajšnji glasbeni učitelji.

Godbeniška trojka v popolni opravi – posnetek je nastal navsezgodaj prvega maja, ko so se odpravljali na igranje prvomajske budnice po mestu ...

Namestili so se na tovarnjak in prebujali zaspano mesto. Za meščane je to dogodek, ki ga pričakujejo. Lujza Abraham jih vsako leto pričaka s sveže pečenimi »kifljki«, da bi se jim tako zahvalila za vsak trenutek poklonjene glasbe. Hčerka Eva pa je soboškim godbenikom ob jubileju namenila vse svoje organizacijske sposobnosti, da so brezhibno zaznamovali svoj praznik. Takšnih in podobnih ljubiteljev tovrstne glasbe je veliko, se radi pohvalijo godbeniki, in tudi na Radiu Murski val bi vsako jutro lahko kakšno zavrteli, so si zaželeli.

V tretje pa smo Koroščevo »trojko« ovekovečili na jubilejnim koncertu: Jože Korošec s tenorjem, Oliver in Dorian pa ob talkalih.

V Koroščevem »klanu« smo z Jožetovo pomočjo našli vsaj sedem godbenikov. V ožji družini so trije, nekaj časa so bili celo štirje, saj je hčerka igrala klarinet. Takole je videti ta Koroščev trio, ko niso v godbeniški opravi in z instrumenti v rokah – od desne so Jože, Dorian in Oliver. Dedek Jože je prišel na obisk k svojemu nasledniku tudi v poslovnem smislu, saj je Oliver po upokojitvi od njega prevzel znano kamnoseško delavnico v Murski Soboti. Obisk smo izkoristili za kramljanje o soboški godbi, o glasbi kot družinski tradiciji in o morju nepozabnih doživetij, ki so povezana z godbo. Ena najlepših Jožetovih je, da je prav po zaslugi igranja na trobento spoznal ženo Belokranjko Tončko.

Župan mestne občine Anton Slavic je dolgoletnim članom Pihalnega orkestra Murska Sobota podelil zlata Gallusova priznanja. Dobili so jih Zdeno Skalar, Jože Korošec, Andrej Šalika, Štefan Banko, Ludvik Klement, Štefan Zrinski, Stanko Klančar in Oliver Korošec (na fotografiji), ki je sicer tudi predsednik orkestra. Že nekaj mesecev pred koncertom je imel ob vajah še ogromno drugih opravkov in organizacijskih priprav, pri čemer mu je z veseljem priskočila na pomoč žena Slavica.

Ko praznuješ, je lepo, če v svojo družbo lahko povabiš veliko prijateljev. Na povabilo soboških godbenikov se je odzvalo za polno dvorano poslušalcev, povabila pa so se prijazno odzvali tudi člani Ljutomerskega pihalnega orkestra pod vodstvom Ignaca Karbe. Godbi prijateljujeta že več kot 50 let, zato so Ljutomerski godbeniki na praznovanju jubileja soboških tudi z veseljem zaigrali in s svojim kakovostnim nastopom navdušili publiko. Po koncertu so skupaj sedli še za »pogrjenje mize in praznovali pozno v noč. Kot se za 70-letnico spodobi!

Pa drugi svetovni vojni je grozila nevarnost, da Sobota ne bo imela več godbe, pa se je v pravem trenutku na pravem mestu pojavil strumni vojaški kapelnik in poznejši učitelj na glasbeni šoli Jože Grlec (na fotografiji stoji v sredini). Po šolah je s svojim izvirnim pristopom navdušil mlade fante med enajstim in petnajstim letom, da so pristopili k pionirski godbi in za začetek »vzeli« himno in tri koračnice. Na fotografiji iz leta 1953, ki se je ohranila v družinskem arhivu Koroščevih, ima Jože Korošec (stoji tretji z leve) v rokah že nov instrument tenor. Prilagoditi se je moral potrebam sestava, še naprej pa mu je bila najbolj pri srcu očetova trobenta. Jože in samo še en član tega sestava, Zdeno Skalar (stoji prvi z desne), igrata tudi v sedanji soboški godbi.

Sredi sedemdesetih let je bila soboška godba na pihala v razcvetu. Veliko so nastopali – fotografija je s koncerta v Dokležovju –, igrali so na raznih velikih zborovanjih in tudi v tujini. Kapelnik Jože Grlec jih je znal animirati in mnogim je bilo hudo, ko se je leta 1980 upokojil. Na fotografiji najdemo novega člana godbe iz družine Korošec. Za bobenčkom (prvi z leve) je Jožetov sin Oliver. Začel je s trobento, a je bila potreba orkestra drugačna in kapelnik Grlec ga je prepričal da je masiral gor in dol po travniku in gobarju dajal takt. Zvit kapelnik pa ga je »kupil« z malico. Šunko sta si pošteno razdelila: rdeče je bilo za Oliverja, belo za kapelnika.

Zgodba soboške godbe na pihala se zaenkrat končuje na jubilejnim koncertu ob 70-letnici minuli petek v soboški kinodvorani. Od leta 1980 so se izmenjali trije kapelniki: daljše obdobje jo je vodil Ladislav Voroš, štiri leta Janko Škrajnar, od lani pa drži dirigentsko palico pogumen in zagnan mladi mož Simon Novak. Vmes so bili vzponi in padci. Ob jubileju po krajši krizi začenjajo z novim zagonom. Moči združuje 40 članov in lepo je videti navezo med starejšo in mlado generacijo. Simbolizira jo naveza Koroščevih mož – v novem sestavu godbe že igra Oliverjev sin Dorian. Na fotografiji stojita z desne in oba igrata bobenček. Odgovorna sta za takt in od njiju je veliko odvisno.

Irma B.

Jure Z. in družinski arhiv Koroščevih

Pravijo, da je maj mesec ljubezni. Veliki misleci so o ljubezni napisali kup aforizmov, pesmi, novel, romanov, posneli so filme, odpeli arije, skakali zaradi ljubezni z nebotačnikov, tudi z ljubljanskega, in mostov, celo ubijali so zaradi ljubezni in skušali postati nesmrtni. Na koncu je od vsega ostala nesmrtna samo ljubezen, ker se vsako pomlad skupaj z naravo v njenem pisanem cvetličnem okviru obnavlja, se budi, izziva, povzroča povišan krvni tlak, zaljubljene poglede, stiske rok, ukradene poljube po hodnikih, otipavanje v temi, vabi v posteljo, se potrjuje s seksom. Stari Slovenci so si izmislili cel kup pregovorov, kot na primer tega, da ljubezen rodi ljubezen. Ljubezen se hrani z ljubeznijo, ljubezen vse premaga, zaljubljenim je

vse lahko. Torej je slovenska ljubezen kar se da optimistična. Nekateri celo trdijo (Rajko Grlić je celo posnel film), da so za ljubezen potrebni trije: kdo naj bi bil tretji, lahko samo ugibamo. Včasih je to lahko ljubimec, zaščitno sredstvo, v zadnjem času celo lezbijke. Slovenski črnoglednik bi takoj dodal: ljubezen skrita je res sladkota, celo ko je očita, še večja je sramota. Za takšno zastarelo formulacijo se danes nihče živ več ne zmeni, kajti nazadnjaška je, iz najbolj črnih, klerikalnih časov je. Nekateri padarji, mazači in namišljeni preroki, ki so nekoč hodili od vasi do vasi, od hiše do hiše (danes bi rekli door to door), so razglasili, da je ljubezen - bolezen, da ima četvero oči, pa je vendar slepa. Bili so namreč starši, ki so dekletu branili ljubezen, kodrolasko so zapirali v sobo, marsikateri ljubosumni oče se je družino, torej s hčerko, preselil v drugi kraj, samo da bi se znebil nepriljubljenega svata, nesojenega zeta. Pri tem pa ni vedel, da ljubezen zadušena še ni pogašena. Oče pa je gnal svoje: luč in tema se ne moreta združiti. Luč je bila njegova edinka, mladi fantje so bili vsi po vrsti čisti mrak, prekmurska »kmi-ca«. Dekle je brez ljubezni hiralo in takrat se je nekdo spomnil, da gre ljubezen skozi želodec. Pametne mlade ženske pa so se že v prvih dneh zakona vrgle na kuho ter prav tako trdile, da ljubezen res gre skozi želodec. Škof Slomšek pa je samo zamahnil z roko in zapisal, da je ljubezen močnejša od smrti. Mogoče bi lahko sestavili nov aforizem in trdili, da je bil srečen posebno tisti človek, ki je v času od rojstva do smrti spoznal ljubezen, verjel vanjo, jo doživel in enako, kot jo je dobil, tudi razdajal. Hodil je od ljubezni do ljubezni kot vlak od postaje do postaje, dokler ni prišel do cilja. Matematik bi dodal: zato pa poznamo prvo, drugo, tretjo, največjo, pravo in zadnjo ljubezen. Včasih se to razvleče od prve, edine pa do največje in poslednje ljubezni. Včasih je ljubezen kot brzica, ki preskakuje skale in kamenje in hiti nezadovoljna, vendar razposajena v neznano. Včasih je ženska kot morje. Udarja, udarja v skalo, jo boža, liže, so z njo pogovarja, dokler je vse ne navlaži, omehča, spremeni v pesek in potem zaleti v novo čer, jo boža, udarja vanjo z vseh strani, dolbe vanjo in skuša pokoriti, spremeniti v drobir. Tako nekako smo lahko prebrali v romanu Slavolok zmage E. M. Remarquea. Ljubezen pa je lahko tudi avtomat za zamenjavo denarja, lipe spremeni v zlate kovance in zlate kovance v čiste lipe. S čim vse ljudje niso primerjali ljubezni? Nekdo je zapisal, da je ljubezen kot drevo, v katerem sedi ljubosumje kot največji tat. Ljubezen je pragozd (nekoč je bila to soboška Fazanerija). ko si enkrat zašel vanjo, si se zgubil in te vse do jutra ni bilo nazaj, posebno, če si bil z dekletom. Češki pisatelj Jan Kollar je zapisal, da je ljubezen zarodek vseh velikih dejanj. To pomeni, da brez ljubezni ne bi bilo niti velikih romanov, ne velikih vojn pa tudi ne čisto navadnih, družinskih preprirov. Ovid je imel prav, ko je zapisal, da je ljubezen

bojni tovariš. In kaj je potem prava ljubezen? Ljubezen je za žensko življenje, a epizoda v življenju moškega. Platon je rekel drugače, da je ljubezen najstarejše in najbolj cenjeno božanstvo, smisel vseh človeških vrednot. Stendhal je brž dodal: Ljubezen je ljubezniv svet, vendar potrebujemo kar precej poguma, da bi ga šli odtrgati (kot triglavski cvet, Župančičevo rožo mogoto) na rob prepada. Ameriški pisatelj Mark Twain je cinično pripomnil, da je ljubezen kot odprta steklenica slatine: izteče prej, preden se napiješ. Kdo ve, če za vsako ljubezen velja, da je ljubezen to, kar po poroki postane napaka. Veliki renesančni mislec trdi, da je ljubezen hrepenenje po lepoti. Toda mi želimo biti pri tem zaljubljeni bruto, ne neto. Prav je imel mislec,

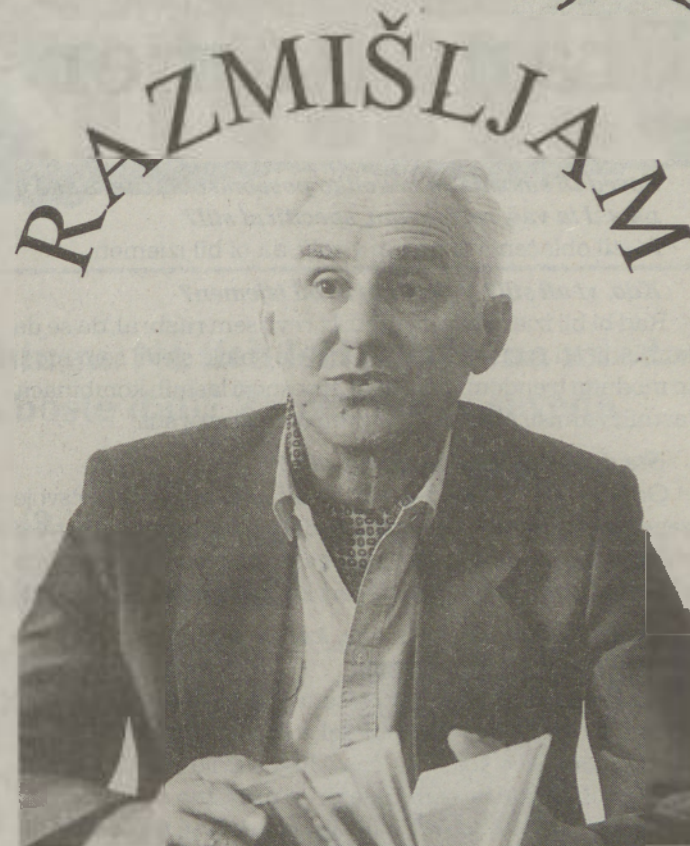
ki je dejal, da ljubezen ne vidi napak. Goethe je pri-trdil, kako je lepše biti žalosten, vendar zaljubljen, kot pa vesel in brez ljubezni. Ali je potem res, da je naše življenje brez ljubezni kot bližnjica h grobu? Kdor je enkrat preživel veliko ljubezen, ta bo do smrti srečen pa tudi nesrečen, ker je od nje ozdravel, je v neki svoji igri zapisal Schiller. Je pač tako, da si ljubezni ni mogoče iztrgati iz srca, kajti to ni boleč zob, ki si ga izrujemo. O, silna ljubezen, ki z enako močjo spreminjaš zver v človeku in iz človeka delaš zver! Živeti brez ljubezni, pomeni, resnično biti mrtev, kajti samo ljubezen rodi ljubezen. Ali, kot je zapisal že omenjeni E. M. Remarque, da je brez ljubezni človek podoben mrliču na dopustu. Ljubezen do oblasti in ljubezen do svobode sta v večnem sporu. Šele takrat, ko smo našli pravo ljubezen, smo spoznali, česa nam je v življenju primanjkovalo. Ljubezen ne pozna starosti. Nekateri filozofi še vedno trdijo, da ljubezen in razum ne gresta skupaj, da niti Bog ne more združiti ljubezni z razumom. Ni zaljubljen, kdor ne ljubi stalno. Ali drugače rečeno: človek bi moral biti stalno zaljubljen: to bi bil potem izgovor, da se mu ne bi bilo treba poročiti. Ljubezen je namreč majhna epizoda v življenju moškega, vendar vsa zgodovina v življenju ženske. Mož ima eno samo ljubezen: svet. Žena ima en sam svet: lju-

bezen. A kaj, ko smo zaljubljeni - smo ljubosumni: vse hočemo imeti za sebe in se tako oddaljujemo od prave ljubezni, ki ni samo v sprejemanju, marveč tudi v dajanju. Iskreno ljubimo, ko ljubimo brez zadržkov. Ljubiti, pomeni živeti življenje tistega, ki ga ljubimo. Težko je namreč ljubiti nekoga, kogar ne cenimo, a še težje je ljubiti koga, ki ga cenimo bolj od sebe, trdi La Rochefoucauld. Moliere pa je dodal: Z lahkoto se preračunamo s tem ali tistim, kar ljubimo. Potem sledi najpogostejše razočaranje in spoznanje, da najteže pišemo dve ljubezenski pismo: prvo in poslednje. Zato naj velja Senekova misel: Če hočeš biti ljubljen, ljubi! Če se zaljubljenca ne dolgočasita, ko sta skupaj, pomeni, da stalno govorita samo o sebi. Shakespeare je bil mnenja, da so zaljubljenca hitrejši od ure. V pravo ljubezen in revmatizem človek verjame le, če je zaradi obojega trpel. Ljubezen namreč pomeni trpljenje, neljubezen pomeni smrt. Pri tem je skrivnost ljubezni večja od skrivnosti smrti.

S tem se najbrž ne bi vsi strinjali, zato bi bilo treba poskusiti, kako je s to rečjo. Kako je z ljubeznijo, v čem je ta skrivnost. Je ljubezen res ljubezen na prvi pogled, dolgotrajno medsebojno spoznavanje, celo raziskovanje sorodne duše, stalna navzočnost, ko pravimo, da »ona kar naprej visi na njem«, »on neprestano bulji vanjo«, »onadva sta obsedena zaljubljenca«. Hej, zdaj je čas, da se vse to ugotovi na lastne oči, kajti to je vendar mesec maj, mesec ljubezni.

Branko Šomen

Bela Sever, urednik Enciklopedije Slovenije

Pred kratkim so na Rašici slovesno pospremili prvega od desetih zvezkov Zbranih del Primoža Trubarja. Na Trubarjevi domačiji se je zbralo skoraj vse, kar v naši državi kaj pomeni. Tisti, ki v zadnjih letih vsaj bežno spremljajo kulturna dogajanja, vedo, da se Trubarjeve slovesnosti kar vrstijo, tako doma kot na tujem. Po vseh dosedanjih anketah je Slovenec preteklega tisočletja, po toliko letih »nig-dirdoma«, umeščen na pravo mesto. Upajmo, da bomo leta 2008, ob 500. obletnici Trubarjevega rojstva, doživeli prešerno Trubarjevo leto.

Primož Trubar – Slovenec tisočletja

Skoraj vse do danes Trubar ni bil priljubljen v nobenem režimu ali Cerkvi na Slovenskem. Spoznanje o njegovi veličini je sprva prihajalo predvsem iz ljubljanskih nemških krogov, znano pa je, da je stikal za Trubarjevimi deli že Žiga Zois. Znameniti ljubljanski župan Ivan Hribar mu je dal leta 1910 postaviti spomenik v Ljubljani, čeprav na takratnem obrobju v Tivoliju. Slovenski intelektualci so 400-letnico njegovega rojstva slavili na Rašici v najžejem krogu, tudi ob odkritju spomenika ob 400-letnici izida prve slovenske knjige se je v okolici njegove domačije še vedno razlegal glas o »tem lutrišu Martinu«. Ob 400. obletnici Trubarjeve smrti leta 1986 je končno prišlo do prelomnice: na pobudo domačina in raziskovalca Trubarjeve življenjske poti, Jožeta Javorske, pa tudi z naklonjenostjo našega rojaka dr. Antona Vratuše so uredili Trubarjevo domačijo, v nemškem Tübingenu so postavili vrsto spominskih znamenj, na dvorišču nekdanjega Biblijskega zavoda v Urachu pa veličasten spomenik. Avstrijski evangeličanski škof Oskar Sakrausky je izdal v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti obširno knjigo predgovorov k besedilom Trubarja, pojavilo se je več ljubiteljskih del o velikem Slovencu.

Čeprav sem odrasčal v protestantskem okolju, nisem slišal niti doma niti v ljudski šoli ali cerkvi o Primožu Trubarju popolnoma nič. V tem času so v evangeličanskih cerkvah gospodovale podobe reformatorja Martina Luthra in zgodbe o njegovih znamenitih tezah, ki naj bi jih nabil na vrata wittenberske župnijske cerkve, s čimer je dal povod za novo gibanje v krščanskem svetu. Da Trubar ni mogel zaživeti med evangeličanskimi verniki med Muro in Rabo, je umevno samo po sebi: večstoletno prisilno življenje v madžarski Cerkvi je kvečjemu slavilo protestanta S. Petőfija in L. Kossutha, v poznejši nemški cerkvi je bil edini Luther. Šele po 2. svetovni vojni se je oblikovala avtohtona in neodvisna Evangeličanska cerkev v Sloveniji, v kateri je dobil svoje mesto tudi Trubar. Tako je razmeroma pozno prodrl tudi v slovensko Cerkev in v verski tisk.

Ko smo se pred tremi leti sestali z vodstvom urada za kulturo v Tübingenu z željo, da bi vzdali spominsko ploščo na hiši, kjer je bila natisnjena prva slovenska knjiga, smo pripravili obširnejšo razlago o Trubarjevi vlogi na Nemškem in pri nas. Vodja urada je že na začetku razgovora zavrnil kakršno koli razpravo o Trubarju z ugotovitvijo, da imajo v Tübingenu več znanstvenikov, ki se ukvarjajo samo s Trubarjevo dediščino. V mestnem vodniku je na vidnem mestu opis Primoža Trubarja kot »očeta slovenske literature in kulture«, na steni cerkve sv. Gala v predmestnem Derendingenu pa je na spominski plošči imenovan kot »voditelj vseh Slovencev«. Pričakujemo, da bo ob bližnjih slovesnostih doživel po toliko stoletjih zamolčevanja tak ugled kot v tujini tudi v rodni Sloveniji.

Franc Rajner – pesnik in kemik

Povedali smo, da se nekoliko posebno oblačite. Kako je nastal ta vaš, recimo mu, specifični stil?

Ta stil oblačenja je nastal v želji, da bi bil izjemen.

Kdo, vi ali stil? V čem naj bi bil izjemen?

Rad bi bil izjemen v dizajnu. Iz revij sem razbral, da se da kombinirati razne materiale in dele oblek, sledil sem modi in modnim trendom. Tako sem, na osnovi lastnih kombinacij, lastnih zamisli in svojih idej sam izdelal svoj stil.

Ste dosledni temu svojemu stilu?

Odvisno od prilike. Na gostijo ali kakšno srečanje svoje generacije, literarni nastop ali podobno ne morem priti tako oblečen. To je tudi odvisno od tega, kam grem. Če se peljem s kolesom, sem drugače oblečen, kot če se peljem z vozilom.

Od kod prihajate, kje živite, kaj ste svoj čas počeli, kam greste ...?

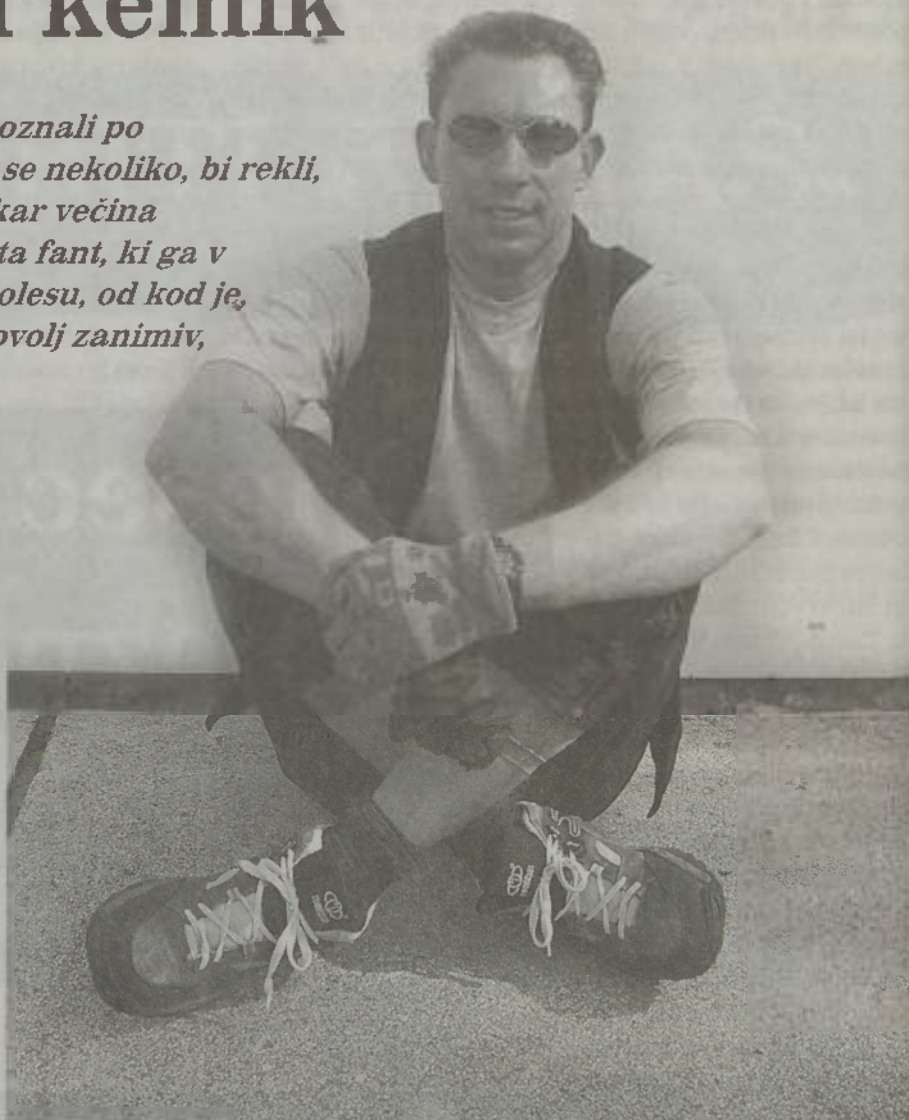
Iz Kroga pri Murski Soboti sem doma. Tu sem tudi hodil v osnovno šolo. Potem sem šel v Ruše, kjer sem končal srednjo kemijsko šolo. (Za časa Jugoslavije še, v Sarajevu, sem služil vojsko. Bil sem desetar in pretežno delal z ljudmi in tehniko. Kar dobro je bilo). Zaposlil sem se na Zavodu za raziskavo materialov in konstrukcij v Ljubljani, nato pa zamenjal firmo in odšel na Iskrin Center za elektrooptiko v Stegnah, kjer sem delal v laboratoriju in pri sestavljanju laserjev za izvoz. Po letu dni sem zapustil Ljubljano in odšel v Puconce v Proizvodnjo kremenčevega peska, kjer sem se ukvarjal z analizo materialov in razvojem le-teh. Od tam sem odšel v Lipovce k firmi SGP Konstruktor - Pomurje, kjer me je zajel stečaj firme in sem postal nezaposlen. Ves čas sem študiral ob delu in postal dipl. ing. chem. tech. Med nezaposlenostjo se mi je ponudila prilika na ABC Pomurki

Franca Rajnerja bi na cesti spoznali po nevsakdanjem imidžu. Oblači se nekoliko, bi rekli, nenavadno. To pa je tudi vse, kar večina mimoidečih ve o njem. Kdo je ta fant, ki ga v Soboti največkrat vidimo na kolesu, od kod je, kaj dela, kje živi ... Skratka, dovolj zanimiv, da ga поблиže spoznamo.

- Mesna industrija za doktorat po razpisu firme. Javil sem se na razpis in tudi to uredil. Ukvarjam se z vsem mogočim - od športa, kulture, znanosti, umetnosti, genetike -, a rajši naj na kratko povem, da me zanima vse, razen homoseksualnosti.

Kdaj ste se resnično zavedli sebe in svojih darov oziroma zmognosti?

Pri štirinajstih sem uvidel, da nisem samo človek z željo, da si nekoč uredi poklic, temveč da zmorem kup reči, ki me osrečujejo, navdihujejo in me poganjajo naprej. Ena takih je pisanje poezije, zmognost kreativnosti tudi na področju fotografije, risanja, filmanja itn. Pisati sem začel pri štirinajstih zaradi nesrečne ljubezni. Pozneje sem se posvetil srečni ljubezni, družbenokritični tematiki ...

Tudi življenje je kemija

Po vsem tem bi človek rekel, da živite precej razgibano.

Zivim precej razgibano in motivirano, je pa še veliko stvari, ki bi jih moral spremeniti in dodelati. Sem aktivna osebnost, ki v življenju uživa in tudi trpi. Bil sem tudi politično aktiven in še bom. Tudi na tem področju se da še veliko narediti, veliko pozitivnega, tudi za mir v svetu. Sem univerzalna osebnost, sem povsod zraven. V pozitivnem smislu, seveda.

Pesem za pokušino

Franc Rajner

Razkošje

*Ženska je razkošje,
katerega si ne
morem privoščiti,
pa tudi tisti,
ki jo imajo,
je ne znajo ceniti:
enostavno ne vedo,
kaj v njihovi senci živi.*

*Tako ženska veni,
Svoj nektar cedi,
V prazno,
Toda ni bila
ustvarjena za to,
Temveč, da bo ljubljena,
Za vedno:
Z roko, jezikom,
s srcem, falusom,
z dušo in telesom.*

*Razkošje je,
eksplozija užitkov
In radosti,
a ta, ki jo ljubi,
je nikoli ne dobi.*

Kakšen je vaš odnos do ljudi?

Vedno sem takšen, kakršen je kdo z menoj. Sicer sem idealist, toda treba je tudi čvrsto stati na nogah, sicer ne preživite niti minute.

Kakšna se vam zdi mladina?

Mladina je na svoji poti. To ne more biti pot vsakogar. Ne bom delal primerjav v stilu »mi smo bili takšni, ali mi tega nismo smeli«, kajti svet se razvija in treba je iti z razvojem naprej. Mladina izbira svojo pot in je ni mogoče kritizirati. Žal včasih ni prave komunikacije, potem pride laž, nasilje in norčevanje, iz katerega se ne da naučiti nič dobrega.

Vaše barve?

Najbolj so mi všeč kovinsko roza pa srebrna, črna in nebesno modra. Končno pa imam rad tudi vse druge barve.

Ženske!?

Rad imam ženske in dekleta. Nekatere so nemogoče, težke, druge angelske ali hudičeve. Toda to je življenje: idealnih zaved ni, žal. Ženskar sem!

Ob kateri uri po navadi pišete pesmi?

Ure ni. Dan je dolg ali tudi kratek 24 ur in takrat, ko začutim željo, sedem za pisalni stroj. Poleg vsebine dam pesmim tudi obliko oziroma videz. Tako sem na primer v pesmi Delavec pisal kitice v obliki kladiva. V pesmi Revolucija, ki opisuje življenje ženske, ki mora delati za državo, so kitice prelomljene. Grečo druga pod drugo, kar naj bi pomenilo neko zmedeno življenje, ko ne moreš sam odločati o sebi.

Ste svoje pesmi že ponudili kakšni založbi?

Pred več kot 10 leti sem nameraval izdati pesmi pri Pomurski založbi, vendar žal to ni bilo mogoče, morda je imel prste vmes Lainšček. Zdaj pošiljam pesmi prijateljem po internetu.

Iz izbora, ki ste nam ga ponudili, bomo objavili pesem Razkošje. Kaj bi povedal o njej?

Tisti, ki imajo ženske, več ali eno, tako in tako ne znajo ravnati z njimi. Največkrat so to ljudje, ki žensk sploh ne marajo. Bodisi da so homoseksualci bodisi da so kako drugače razočarani nad njimi, ker pa potrebujejo njihovo spremstvo, so jih pač prisiljeni prenašati. Največkrat jim to spremstvo vsilijo drugi ali pa se jim ženske vsilijo same, ker bi bile rade pomembne, ker bi se rade počutile varne ...

Joseph Marija R.

Natalija Juhnov

Velika TRIPENKETA

Šest prebivalcev najlepše med slovenskimi regijami je tokrat skušalo odgovoriti na tri penovsko obarvana vprašanja. Čeprav v nekaj vrsticah ni lahko biti duhovit, se boste lahko prepričali, da so naši izbranci vendarle uspeli!

Irena Štuhec

profesorica
na Gimnaziji Ljutomer:

1. Ne. Mislim, da bi kar poklicala pomoč. Kajti, tudi če je mladenič privlačen, me verjetno ne bi premamil. SARS je kuga, ki se je človek pač boji, tudi jaz.
2. Ste me našli. Moja nočna omarica je vedno polna knjig. Odložila sem Bartolovega Alamuta. Trenutno je aktualen Sekstant (avtorji Štefan Kardoš, Norma Bale, Robert Titan-Felix), prvič sem ga sicer prebrala, ker nam je slavistom roman prijazno podarila založba Franc - Franc ob novem letu. Sedaj pa pripravljam literarni večer in seveda uživam ob branju, saj so avtorji romana tudi moji strokovni kolegi.
3. To pa za nikogar in pod nobenimi pogoji. Nimam teh sposobnosti in si jih tudi ne želim. Čustva me prehitro izdajo. Da pa bi vohunila za kom, ki ga imam rada, mislite, to pa nikoli - sem preveč trmasta.

Andrej Repija

predsednik društva Nedeljski dedkov kot, Veržej:

1. Vsekakor bi ji dal prvo pomoč. Dvomi pa - če je mlada in lepa -, da bi se mi ponudila prilika za umetno dihanje.
2. Knjige na nočni omari nimam. Imam pa radio in poslušam Murski val, ki ima odličen program.
3. Po pravilniku Dedkovega kota, ki je najpomembnejša zakonodajna zadeva našega društva, moram ugotavljati in tudi skrbeti, kako povečati nataliteto pri Slovencih in kako povečati seksualno dejavnost brez viagre. Pri tem imam toliko dela, da za špijonažo nimam časa.

Stanko Lovrenčec

direktor ICL, d. o. o., Dorma Lendava in Murska Sobota:

1. Če bi se tam znašel pred enim letom, bi to storil brez premisleka, danes bi storil enako, vendar s premislekom, čeprav mi kot podjetniku tveganje ni tuje, sicer pa ima življenje dandanes tako ali tako oteženo dihanje.
2. Jamie Oliver - Srečna kuhinja. Tudi sam izredno rad kuham in sem v njegovem načinu kuhanja našel veliko podobnosti z mojim. Prepričan sem, da tudi jaz osrečujem svoje prijatelje, ko poskušajo rezultate mojega kuhanja.
3. Vohunjenje mi je sicer tuje, biti informiran pa je v današnjem svetu nujna. To počnem brez-pogojno le zase, običajno na spletu, kar lahko preverite na »udbanetu«.

Jože Toplak

župan občine Radenci:

1. Človek lahko predvideva, kako bi ravnal v določeni situaciji, vendar nikoli ne ve vnaprej, kaj bo, saj vsaka posamična situacija naredi svoje. Zaradi razhajanja SARS-a bi bil verjetno v dilemi, kaj storiti.
2. To je knjiga avtorja Littauerja Florencea z naslovom Osebnostni plus.
3. Menim, da je vohunjenje pretežno stvar tistih, ki niso zadovoljni sami s seboj in iščejo načine, kako bi lahko oblatili druge in s tem povzdignili sebe. Seveda pa obstajajo izjeme, na primer za kakšno dobro stvar ne rečem, da ne bi.

Ivan Gerenčer

novinar Dela,
vodja dopisništva v Murski Soboti:

1. Ne vem. Odvisno od tega, zakaj je dekle obležalo na Trgu nebeškega miru. Če bi obležalo zaradi opitosti z alkoholom, ji umetno dihanje ne bi pomagalo. Vprašanje ste mi gotovo zastavili zaradi epidemije sarsa na Kitajskem. Če bi bila dekle okuženo z virusom atipične pljučnice, ji kratkotrajno umetno dihanje ne bi pomagalo. Nisem strahopetec, vendar ji zaradi bojazni, da se okužim s sarsom, ne bi dal umetnega dihanja. Nasploh bi bila v takšnem primeru moja pomoč nekoristna, prej škodljiva. Poklical bi zdravniško pomoč. Če bi Kitajka izgubila zavest zaradi poškodbe, bi ji pomagal z umetnim dihanjem. Za poljubljanje kar tako na Trgu nebeškega miru pa bi raje naletel na mlado Indonezijsko. Te so mi bolj všeč kot Kitajke.
2. Na nočni omarici nobene. Knjig nikoli nisem bral v spalnici. Presrečen sem, če za spanje ujamem vsaj pet ur. Čtivo prebiram na počivalniku v jedilnici. Trenutno imam pri roki tretjo knjigo Haškovega Dobrega vojaka Švejka. Zagotovo je ne bom prebral prej kot na morskem dopustu ...
3. Za pomursko davčno upravo. Črno na belem bi ji zbral in posredoval podatke o vseh tistih pomurskih podjetnikih, ki državi dolgujejo več kot 3 milijarde tolarjev davkov, več kot dve milijardi tolarjev pa za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje delavcev. To bi bil le lažji del mojega vohunškega opravila. Več spretnosti bi potreboval, da ugotovim, zakaj davčna uprava od tistih dolžnikov, o katerih ima zajeto debele dosjeje, davkov ni izterjala. Največ časa pa bi potreboval, da ugotovim, ali imajo davčni dolžniki vplivne zaščitnike in seveda njihova imena. Vohunski posel bi opravljal brezplačno, vendar pod pogojem, da davčna uprava objavi imena vseh odkritih davčnih dolžnikov, višino njihovega dolga in vrednost njihovega premoženja.

Olga Varga

inženirka agronomije,
Murska Sobota:

1. Pomagala bi mu, vendar ne vem, ali bi bila toliko pogumna, da bi mu dala umetno dihanje. Poskusila bi po najkrajši poti poiskati za to usposobljene zdravstvene delavce.
2. Na nočni omarici imam več knjig, ki jih pred spanjem berem ali samo prelistam. Povest o dobrih ljudeh Miška Kranjca, Grlica Bee Baboš Logar, Priročnik za nabiranje zelišč p. Simona Ašiča, Managersko komunikacijo Pavaa Brajše in Sveto pismo. Knjig nimam samo na nočni omarici. Knjiga me spremlja povsod, tudi ko sem na avtobusu, v vlaku, v čakalnicah. Zdi se mi, da me knjiga pomirja, da novih moči. Nisem sicer v bralnem krožku, vendar me novosti na trgu zanimajo in jih tudi poiščem. Knjige tudi kupujem, čeprav niso poceni, celo strokovne, drugače pa si jih sposodim v naši knjižnici.
3. Čas in situacija sta tisto, kar bi me prisililo v špijonažo.

D'Kwaschen Retashy na Žiponovon brejgi

Izšla je nova zgoščenka prekmurske glasbene atrakcije D'Kwaschen Retashy z naslovom: Tak, pa nikak nači! Ob tej priložnosti je skupina posnela tudi videospot za pesem Baba, malo me njaj v rock

Ata Činč poskuša na vse načine ohladiti ženo, da mu ne bi zopet pobegnila k poštarju, lovcu, kozjemu pastirju ali k delavcu na žagi v Sotini. Le ugibate lahko, ali mu bo tokrat uspelo?

Srečna filmska družina, ata (Činč), mama (Simona) ter sinova (Primož in Miran). Žal so tako srečni in zadovoljni le v očetovih sanjah, sicer pa se jim v spotu dogaja vse kaj drugega.

Filmski petelin, ki se strašansko boji petard - ob Činču glavna moška vloga v spotu.

izvedbi. Producirala ga je založba Franc - Franc, ki je natisnila tudi zgoščenko, realiziral pa Studio Černi. Snemanje je bilo na Žiponovem brejgi v Serdici, filmsko ekipo pa so v prijazno gostili na domačiji pri Borovnjakovih. Razen legendarnega rdečega yuga, ki je obležal na strehi, ni bil pri tem nihče huje poškodovan, se pa mnogim še danes kolca od obilice smeha.

Naše živalsko bogastvo

Mag. Valika Kuštor

Slovenija je dežela raznolikosti in Pomurje je eden od kamenčkov v njenem mozaiku; kamenček panonske širjave, celinskega podnebja in gospodarske zaostalosti. Vse troje prinaša s seboj svojevrstne pogoje za življenje narave in njeno ohranjanje.

V knjigi Živalstvo Slovenije, ki je izšla v začetku aprila letos, prikazuje 40 slovenskih strokovnjakov s področja naravoslovja naše živalsko bogastvo, in to bogastvo preseneča. Prav neverjetno je, kako se lahko na borih 20.000 km² površine, kolikor meri ozemlje Slovenije, znajde kar 580 vrst vretenčarjev, medtem ko jih je v Avstriji, ki meri približno 84.000 km², komaj 45 vrst več ...

Pri nevretenčarjih je slika seveda veliko bolj nejasna, saj še zdaleč niso zabeležene vse vrste; niti pri žuželkah, ki so dokaj vabljiva skupina tudi za ljubitelje, kaj šele pri kakšnih živih nitih, počasnikih

in drugem drobižu.

Glede na izkušnje z raziskanimi skupinami znanstveniki ocenjujejo, da je na ozemlju Slovenije vsega skupaj 20.000 vrst živali (brez morskih prebivalcev)!

Živalstvo Pomurja

Pomurje je od Ljubljane najbolj oddaljeni predel Slovenije in v začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja je trajalo kar šest ur, da si se priguhal iz Ljubljane v Mursko Soboto. Pri današnji opremljenosti z avtocestami je Pomurje dosegljivo v dobrih dveh urah, vse bolj pa se tudi cenijo posebnosti tukajšnje pokrajine, izvirnost običajev in neokrnjenost žive narave tam, kjer je ohranjena.

V neokrnjenih predelih so se ob reliefnih in podnebnih posebnostih pri nas ohranile vrste živih bitij, ki jih drugje v Sloveniji ni ali so zelo redke. Ko so jih raziskovalci začeli odkrivati, je postalo Pomurje zelo zanimivo raziskovalno območje. Toda števila živalskih vrst v Pomurju še dolgo ne bomo vedeli. Lahko pa omenimo nekatere za Slovenijo redke vrste.

Med ribami je to velika senčica (*Umbra krameri*), med žabami navadna česnovka (*Pelobates fuscus*), nižinski urh (*Bombina bombina*) in plavček (*Rana arvalis*), med ptici (ki jih samo ob Muri gnezdi kar 80 vrst, še precej dodatnih pa se ustavlja na preletu) npr.: črna štoklja (*Ciconia nigra*), čebelar (*Merops apiaster*), smrdokavra (*Upupa epops*), breguljka (*Riparia riparia*), med sesalci: vidra (*Lutra lutra*) itd.

Posebneži so tudi med kačjimi pastirji, kobilicami, hrošči, metulji pa tudi med rakci in drugim drobižem.

Našteta imena marsikomu najbrž ne povedo veliko, zato bomo posamezne redke in zanimive vrste predstavili v naslednjih številkah Pena.

Po sledi prekmurskega plemstva

Plemstvo je družbeni sloj, ki ponekod v svetu še danes uživa podedovane ali podeljene pravice, privilegije. Gre za višje in nižje plemstvo. Posvetno in fevdalno. Plemiške naslove so dobivali za posebne zasluge tudi naši predniki. Med njimi je bil Jurij Forjan iz Murskih Črnc.

Murski Črnci ležijo na skrajnem jugozahodu občine Tišina. Delno mejijo na soboško in radensko občino. Naselje je staro, saj je prvič omenjeno že v 13. stoletju. Zanimivo je, da naj bi bil tukajšnji potok Mokoš imenovan v listini z dne 29. julija 1347. leta kot reka s slovenskim imenom Otočica. A zdaj preidimo k vprašanju plemstva.

Junaško se je boril proti Turkom

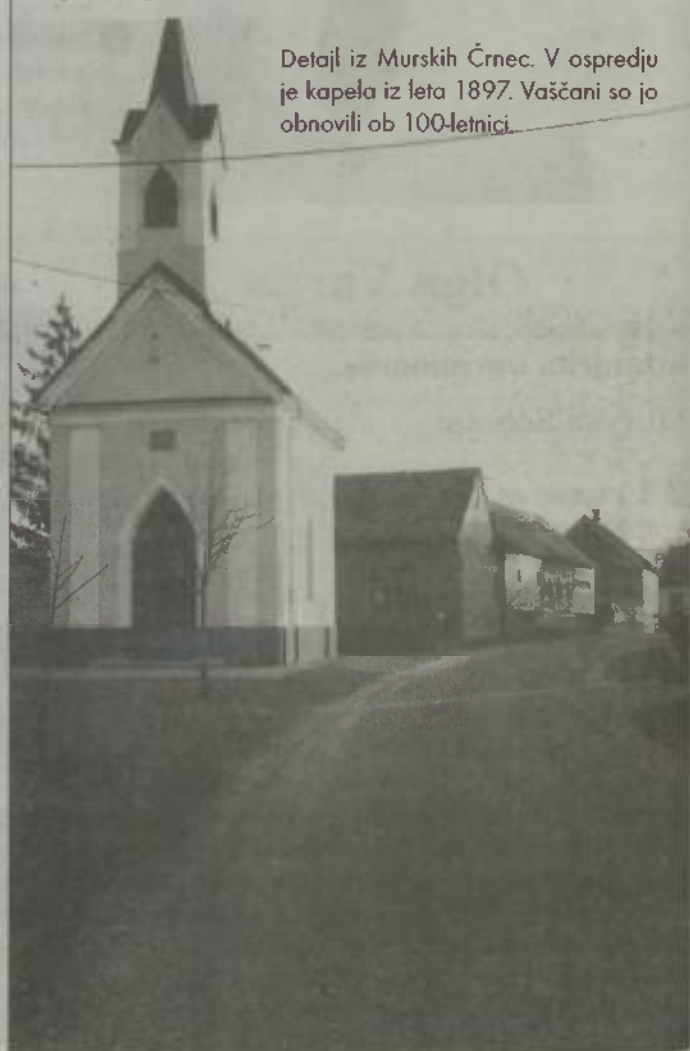
V Murskih Črncih naj bi bil doma junak, ki se je izkazal v bojih proti Turkom. To naj bi bil Jurij Forjan, ki se je v letih 1716 do 1718 spopadal s Turki, ki so se hoteli polastiti ozemelj takratne habsburške monarhije na Hrvaškem in v Slavoniji. Za posebne zasluge v teh bojih mu je kralj Karel VI. 8. oktobra 1717. leta oziroma pred 286. leti podelil plemiški naslov z grbom.

Lepo oblikovan grb

V knjigi, ki je izšla v Nürnbergu leta 1899, je opisan grb Jurija Forjana (tabla 35). Grb Jurija Forjana iz Murskih Črncev ima modro polje z zelenim podnožjem. Na podnožju je črni konj z bojevnikom v rdeči uniformi. Pokrit je s črno kapo in obut v škornje enake barve. V desnici drži meč, v levici pa sulico z vihrajočo rdečo zastavo. Na vrhu grba stoji v zlatem okrasju na eni nogi ptič žerjav. Z drugo nogo, ki jo ima dvignjeno, drži v krempljih kamen. Njegov pomen je v legendi, ki pravi, da ko ptič žerjav zaspi, mu pade kamen iz krempljev, kar ga takoj prebudi. Kamen v krempljih torej pomeni stalno budnost. Bojevniški plašč je v srebrno zlato in zlato modri barvi.

Vire o opisovanem plemiču je raziskoval domači kronist Franc Gomboc. Za širšo javnost jih je

Detajl iz Murskih Črnc. V ospredju je kapela iz leta 1897. Vaščani so jo obnovili ob 100-letnici

Grb Jurija Forjana iz knjige Jožefa Smeja Murski Črnci in njihov jubilej.

obelodanil Jožef Smej v knjigi Murski Črnci in njihov jubilej. Izšla je leta 1997. Gomboc je našel tudi popis podložnikov za Murske Črnce iz leta 1733. Tam je napisano ime Franc Forgyan. Imel je celo kmetijo, brata in sinova. Tudi v poznejših obdobjih se pojavlja ta priimek. Rodbina naj bi se po Gombočevem mnenju ohranila do danes.

Juriju Forjanu iz Murskih Črnc pred 286 leti podeljen plemiški naslov

Nasledniki slavnega Jurija naj bi bili sedanji oče Janez Forjan, mati Marija, sin Stanko z ženo Ireno in otroka. Družina vzorno kmetuje. Verjetno gre torej za star rod prekmurskih podeželskih plemenitnikov, katerega privilegiji so se skozi čas izgubili oziroma niso bili več upoštevani.

Plemič Guytman iz Kroga

Plemiški naslov naj bi imel tudi Jurij Guytman iz Kroga ali bližnje okolice. Zanj je zaprosil 20. marca 1686. leta. Verjetno si je ta naslov kupil. Njegov grb je predstavljal pokončno stoječ rume-no rjav pšenični snop z modrim ozadjem.

Franček Štefanec

Lampiončki 2003 so se približali mednožju

Lampiončki se še vedno selijo. Predlani so bili na mariborskem Taboru ob letališču, letos na novi - stari lokaciji pred Mariborskim otokom. Prebivalci Tabora, ki glasne in žejne študentarije ne razumejo, so navdušeni. Kdo ve, kaj si o tem mislijo zaščitene živalske vrste na sosednjem otoku?! »Glavno, da se dogaja,« pravijo študenti. Dogajalo se je tudi številnim pomurskim študentom, ki pa letos svoje tekmovalne ekipe niso imeli. Lampiončki so se močno skomercializirali, kar močno občutijo študentski žepi, a vendar ostajajo prestižna študentska zabava v Mariboru.

Povprečen študentski žep ne zmore Lampiončkov do konca. Ob 400 sil za pivo so se študenti znašli po svoje in večina jih je šla skoraj do konca.

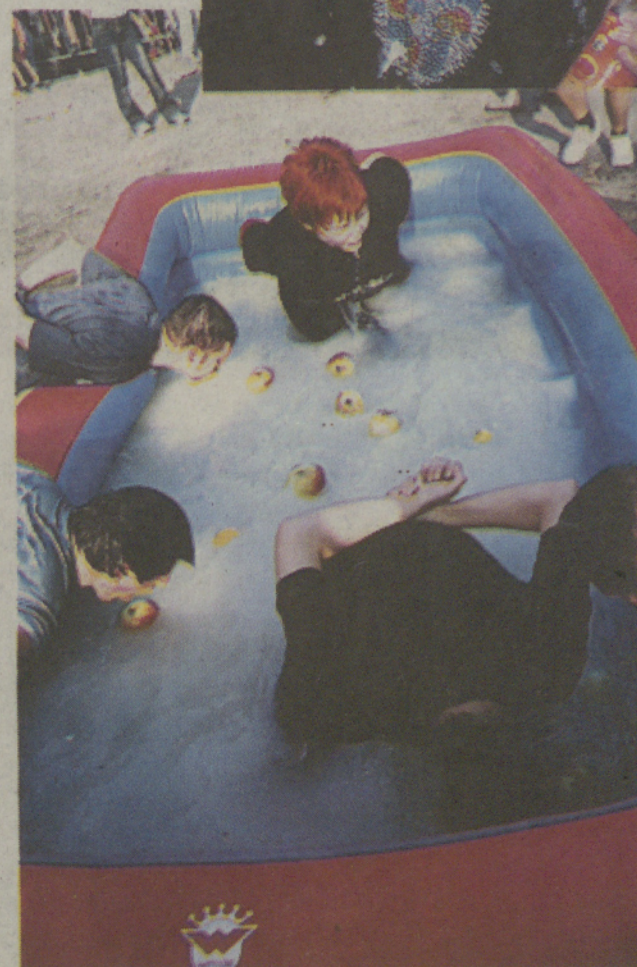
ACI

Uvodna igra - pitje piva po nekajmetrski cevki - je dobro segrela študente, vzburila pa naslednje - študentke z roko preverjajo mednožja študentov.

Zvečer nizka temperatura študentov ni motila, čeprav jih je večina prišla pomanjkljivo oblečenih ... Lampiončki ne poznajo meja.

Badland je napadel Fruitland

Slovinci se bojujejo kot Zvita podlasica

Kraj Varpalota je le nekaj kilometrov oddaljen od Veszprema, mesta, ki leži v pokrajini Bakony dobrih sto kilometrov pred Budimpešto. Na planjavi poleg Varpalote so postavljeni španski jezdeci, bodeče žice, vojaški bunkerji, šotori, vreče s peskom in druge barikade, na vsakih nekaj korakov pa stoji vojak z orožjem v roki. Tukaj so tudi slovenski možje v uniformah, pripravljeni na akcijo. **Kaj se dogaja?**

Brez panike, ne gre za začetek nobene vojne, ampak samo za skupno vajo slovenskih, italijanskih in slovenskih sil, vajo z imenom Clever Ferret 2003 oziroma po domače Zvita podlasica. Skupne sile nosijo naziv Multinational Land Force oziroma Večnacionalne sile kopenske vojske. Vaja se je začela 8. maja (čeprav so priprave nanjo trajale že prej), končala pa se bo 31. maja, tako da bo v njej sodelovalo 1912 ljudi. Nekateri so svoje že opravili, tako kot na primer del slovenskega kontingenta, ki se je po opravljeni nalogi zaradi znižanja stroškov že vrnil v Slovenijo. Vsega skupaj je slovenski kontingent štel 374 ljudi, med njimi pa je tudi nekaj Prekmurcev.

V bistvu je letošnja vaja Trilaterale nadaljevanje lanske, ki je potekala na Siciliji, zato sedaj vojaški poligon v obsegu 30 krat 10 kilometrov, ki so ga tukaj nekoč zgradili Rusi v še večjem obsegu, nekako na grobo predstavlja Sicilijo, ki naj bi bila razdeljena na različne države: Angryland, Badland, Fruitland, sile laterale pa so v deželi, imenovani Trulland. Zaradi ekonomske koristi so vojaške sile Badlanda napadle Fruitland, temu pa na pomoč priskočijo sile Trullanda – samo za obrambo, kajti Večnacionalne sile kopenske vojske so samo kot

vojaške enote za vzdrževanje miru (tako imenovane Peacekeeping Forces). 22. maj je bil določen kot dan za novinarje in obiskovalce, ki so lahko skupaj z vojaškimi strategii s panoramskega razgledišča opazovali, kako so sile Trullanda odbile napad Badlanda. Še posebej velja, da so sile MLF usposobljene za delovanje na težkem terenu v neugodnih vremenskih razmerah, in minuli četrtek je bilo res tako, saj je na poligonu pihal izredno močan in leden veter, ki ni prav nič zastajal za burjo iz Vipavske doline (nekateri so govorili o hitrosti vetra 80 kilometrov na uro).

Drugače pa je bil to edini neprijetni del obiska slovenskih novinarjev (ta dan so prišli tudi kolegi iz madžarskih in italijanskih medijev) v kampu Barbara, kakor so naši vojaki poimenovali svoj tabor po hčerki celjskega grofa Hermana. Slovenska vojska ni več nekdanja jugo vojska, pri kateri je vse skupaj moralo delovati tajno (čeprav večinoma to sploh ni bilo). Tukaj smo novinarji lahko snemali in fotografirali prav vse, od vojaškega poveljstva do vojakov na straži, od map in načrtov do vrhunsko opremljenih medicinskih (ki stanejo 150 tisoč evrov) in transportnih vozil, v katerih so nam ob obveznih čeladah priredili pravi rally. Sprejeti smo bili res prijazno, kar se je začelo že zjutraj z odhodom dveh kombijev, ki sta ju upravljala stotnik Bizjak in desetenik Brenčič. Vsakega od predstavnikov sedme sile je že čakala vrečka z malico, v kateri so bili kraški pršut, dve kocki sira, dva velika kosa kruha, jabolko in sok. Desetenik Brenčič mi je celo dejal, da bi mi za stalno dal vojaški anorak, če ne bi imel s sabo samo enega (katerega pa sem lahko nosil, dokler sem hotel). V kampu so nas pogostili z golažem in polento, solato, kruhom, jabolkom, čajem in

sokom, že prej pa so nas ogreli z viljamovko kot aperitivom. In nikar ne mislite, da tudi možje v uniformah niso vzeli tega ogrevalnega sredstva. V tej vojski je marsikaj bolj sproščeno, čeprav se ukazi spoštujejo, naš obisk pa je bil merjen točno po določenih časovnih intervalih. Navsezadnje je danes v slovenski vojski že petnajst odstotkov deklet in po besedah poveljnika Ljuba Polesa so v vojski ponosni nanje in na njihovo vedno naraščajoče število. Dokaz smo videli tudi sami, saj nas je poleg podpolkovnika Groffa spremljala tudi poročnica Mateja Vadnjal (ki bo kmalu postala Vöröš, saj se bo poročila z Lendavčanom), ki s smehom pravi: »Prej sem delala v gradbeništvu, kjer sem bila prav tako obkrožena z moškimi, tako da me ta preskok

In kako se razumejo vojaki različnih narodnosti? V slovenskem taboru so nam povedali, da ni nobenih problemov, čeprav imajo vsi svoje značilnosti, Italijani pa so celo pripeljali s sabo godbo na pihala. Uradni jezik je angleščina, ki jo Italijani govorijo s svojim značilnim naglasom, a so se je vsaj naučili, medtem ko imajo Madžari, ki so gostitelji, z njo še vedno velike težave. Nič čudnega v deželi, kjer je pred kratkim celo predsednik, ki sicer obvlada več tujih jezikov.

v vojaški poklic sploh ni motil. Nikoli mi ni bilo žal, da sem se tako odločila, saj vsak dan spoznavam nekaj in nekoga novega ter se učim tuje jezike.«

priznal, da so v tem pogledu njeni prebivalci najslabši v Evropi.

Tomo Koleč
Jure Zauneker

Javier je spoznal Metko v Nemčiji

sicer pri Stuttgartu v Nemčiji, kjer živijo tudi Metkini starši, toda dežela ob Muri se je Javierju vtisnila v srce že ob njegovem prvem obisku naših krajev.

Javier Bolivar prihaja iz dežele sredi Karibskega otočja, ki jo Slovenci poznamo predvsem po večnem poletju, po prelepih turističnih plažah, po cigarah ter po dobri glasbi in plesu, med katere spada tudi salsa. Ples je Javierja iz rodne Kube prek Dominikanske republike pripeljal tudi v Evropo, saj je po poklicu plesni učitelj. Po svojem prihodu je na naši strani zemeljske oble spoznal tudi Metko, ki je po rodu iz Prekmurja, natančneje iz Črenšovec. Danes živita

Ko je prvič videl sneg, se je veselil kot majhen otrok

Pred desetimi leti tega ne bi verjel

»Če bi mi pred desetimi leti v mojem mestu Santiago de Cuba kdo povedal, da bom nekoč živel v Evropi, bi se mu samo nejeverno nasmehnil, danes pa sem vesel, da me je življenjska pot pripeljala k Metki,« je Javier najprej odgovoril na naše vprašanje o tem, ali si je kdaj v preteklosti sploh predstavljal življenje tako daleč od rodne Kube, čeprav so se v šoli veliko učili o Evropi, njegov bratranec pa je tu tudi študiral.

Javierjev otok sredi Karibov, kjer so prelepe plaže, nižavja in nizke planote ter plantaže tobaka in sladkornega trsa, je zelo drugačen od evropske pokrajine, tudi od Slovenije. »Toda ljudje, ki sem jih imel priložnost spoznati pri vas, so prav tako prijazni, kakor so v moji deželi,« je dejal Javier. Pri tem je razložil, da ima Kuba zaradi ameriškega embarga, ki je posledica vladavine Fidela Castra in njihove ureditve, veliko težav.

Razmere se zdaj zaradi cvetočega turizma sicer nekoliko izboljšujejo, kljub temu pa je veliko ljudi še vedno revnih, toda v vseh živi upanje, da bo v prihodnje boljše. Tudi Javier varčuje denar, ki si ga prisluži v Nemčiji, da ga potem lahko pošlje v pomoč staršem in drugim sorodnikom, ki jih ima na Kubi veliko.

Prvi sneg

Podnebje na Kubi je tropsko. Na jugovzhodu dežele se spusti termometer na primer pozimi le še do povprečno 24 °C, »zato je bilo njegovo največje presenečenje po prihodu v Evropo sneg. Jaz sem zmrzovala v sobi, Javier pa je se je zunaj na dvorišču veselil snežink, kakor se lahko snega veseli samo majhen otrok,« se je spominjala Metka. Zimski mraz v Evropi ga že dolgo ne moti več, pravi, da ga greje Metkino toplo srce. Ogreje se tudi med

Santiago de Cuba je mesto, kjer je doma Javier Bolivar.

plesom, ki ga poučuje v Nemčiji. Gre predvsem za salso, son, marengue, mambo, rumbo, za cha-cha-cha in še za nekatere latinsko-ameriške plesne, za katere je Kuba pravzaprav zibelka njihovega nastanka. Med plesom sta se Javier in Metka tudi spoznala. Metka je postala tudi odlična plesalka kubanskih plesov, med obiskom v Sloveniji pa so Javierju obljubili, da ga bodo naučili tudi prekmurskih plesov, kot sta na primer čardaš in sotiš. V zameno namerava Javier jeseni pripraviti v Sloveniji plesni tečaj, kjer bo ljubiteljem plesa predstavil vse svoje znanje ter jih poučil o kubanski glasbi in plesih. Poleg učenja plesa je Javier s prijateljem pripravil tudi poseben plesni šov, s katerim gostujeta v različnih dvoranh in na prireditvah.

Prvič v Sloveniji

Sicer pa sta se Javier in Metka prvič skupaj odpravila v Slovenijo na povabilo Metkine sestrčne Mateje Horvat Zver, ki jo poznamo kot dobro pevko, ki je znana tako doma kot v tujini. Najbolj so bili ob Javierjevem prihodu v Slovenijo začudeni cariniki. »Na mejnem prehodu so nekam dolgo gledali njegov potni list in prestrašila sem se že, da mu ne bodo dovolili v državo, čeprav je imel v potnem listu vizo, ki mu je dovoljevala prehod meje.

S strahom sem vprašala, ali je kaj narobe, pa se je carinik samo nasmehnil in povedal, da je vse O. K., le da tako eksotičnega potnega lista, kot je ku-

banski, še nikoli ni videl, pa si ga je želel malo podrobneje ogledati,« se je ob spominu na dogodek nasmehnila Metka in pohvalila prijaznost uslužbencev na mejnem prehodu. Vlogo gostiteljice v Sloveniji je nato prevzela Mateja, ki ju je odpeljala tudi na različne koncerte, med drugim tudi, ko je igral Zdenek Billy Dixieland band.

»Neverjetno, kako hitro je Javier ujel ritem,« je dejala Metka. Poleg tega so se zvrstili tudi obiski pri sorodnikih. Po stari navadi se je na vseh mizah znašlo tudi veliko hrane in pijače. Med njimi sicer ni bilo kubanskega congri oriental, to je riž z rdečim fižolom ali fufuja, ki je priloga k mesu in je sestavljena iz pretlačenih zelenih banan, zmešanih z morskimi sadeži, temveč prave prekmurske dobrote.

Javier je povedal, da obožuje tako evropsko kot slovensko hrano. Slednja se velikokrat znajde na mizi Ljepojevičevih, saj je Metkina mama odlična kuharica, včasih pa jo za štedilnikom zamenjata tudi Javier in Metka, ki poskrbita za kuho originalnih kubanskih jedi.

Javier je tudi pohvalil slovensko vino, ki ga je poskusil v naših krajih. Čisto nasprotno pa je na Kubi tradicionalna pijača rum. Kubanci ga proizvajajo že od 16. stoletja, ponavadi pa ga za turiste mešajo z brezalkoholnimi pijačami v različnih koktajlih, medtem ko ga sami pijejo le z dodatkom ledu.

Nazaj v Slovenijo

Javier se je najprej naučil nemščine, ko je živel v Dominikanski republiki. Ko je prišel v Nemčijo, je svoje znanje na šestmesečnem tečaju jezika še izboljšal. Zdaj pravi, da se bo začel učiti slovenščine. Besede, ki jih Metka najraje sliši iz njegovih ust, že zna povedati. Te pa so: ljubim te, moje srce in hvala lepa. Metka se je v zameno naučila španščine, ki je uradni jezik tudi na Kubi.

Enkrat jo je že obiskala, toda takrat je prebivala v turističnem kompleksu, ki je namenjen navadnim Evropejcem, tako da pravega kubanskega življenja ni spoznala, zato bosta Javier in Metka drugo leto odpotovala skupaj v Santiago de Cuba, kjer bo Metka spoznala tudi Javierjeve starše. Obiska se že zelo veseli. Od drugih življenjskih načrtov pa Javier pravi, da bosta gotovo spet kmalu obiskala Prekmurje in Slovenijo, saj je bilo ob tokratnem obisku premalo časa, da bi si ogledala in spoznala vse lepote naše dežele.

Metka in Javier sta se spoznala v Nemčiji, fotografija pa je nastala na dan kubanskega večera v soboškem lokalu Art Cafe.

Korake salse sta Metka in Javier predstavila tudi sestrčni Mateji. Namesto v plesni dvorani sta zaplesala v hiši Metkine sestrčne Mateje, ki je imela zaradi napornih plesnih gibov drugi dan v mišicah bolečine. Nekaj korakov predstavljamo na fotografiji.

FOTO

DEJAN FUJS

Dejan Fujs

Venezuela -

Venezuela - peta država na svetu po načrpani nafti - sodi med najlepše naravne bisere planeta. Premore praktično vse: Karibsko morje, Andsko gorovje, amazonski pragozd, najvišji slap na svetu, prostrana močvirja in še bi lahko naštevali. S prijatelji smo štartali z dunajskega letališča, leteli pa smo prek Madrida. Poleg dolge vožnje (Dunaj-Madrid 3 ure, Madrid-Caracas pa še dodatnih 9 ur) nam je pot podaljševala nestrpnost. Komaj smo namreč čakali, da uzremo Karibe, da okusimo slast Južne Amerike. Prvi pogled na karibske otoke je bil prečudovit in napetost je rasla. Še nekaj manevrov z letalom in že smo pristali. Končno!

Caracas - glavno mesto Venezuele

Kljub zavedanju, kam potujem oz. potujemo s prijatelji, me je prvi stik z Venezuelo precej šokiral. Dokler gledaš stvari z distance, po televiziji, se ti zdi vse čudovito. Ko pa si enkrat tam, sredi velemesta, posejanega z majhnimi, s pločevino pokritimi hišicami, ki prej spominjajo na kletke kot bivalne objekte, se vprašaš, čemu takšno razslojevanje, takšna beda. Ali se res ne da nič spremeniti?

Caracas je tipično južnoameriško velemesto: bogat center s stolpnici, ki se proti robu prelevi v nekakšne enoprostorske kletke za najrevnejši sloj prebivalstva. Le-ti se na prepolnih ulicah iz dneva v dan borijo za preživetje, za obstanek. Natančna števila o tem, koliko ima prebivalcev, ni znana. Ugotavlja se, da več kot 5 milijonov. Sicer ima Venezuela nekaj več kot 23 milijonov prebivalcev in 916.445 kvadratnih kilometrov površine. Za primerjavo: v Venezuelo bi lahko stlačili 45 Slovenij. Caracas premore kar nekaj zanimivosti, ki se jih splača pogledati: razkošno predsedniško palačo, muzej sodobne umetnosti, kjer hranijo veliko zbirko Picasovih skic, tržnico in živalski vrt Zoológico, ki je nekaj posebnega. V primerjavi z našimi, kjer so živali pretežno v kletkah, se lahko obiskovalec nemoteno sprehaja med opicami, legvani, flamingi, arami itd. Le zelo nevarne živali so za minimalističnimi ograjami.

Merida in Andsko gorovje

Po ogledu Caracasa smo se z Majo, Mašo in Davorinom odpravili v osemsto kilometrov oddaljeno Merido, univerzitetno mesto s 250 tisoč prebivalci, ki leži 1625 m nad morsk gladino. Mesto je popolno nasprotje Caracasa. Klima je dosti ugodnejša, ljudje pa niso tako zaspani. Merida je pomembno turistično mesto v Venezueli. Premore najdaljšo (12,6 km) žičnico na svetu, ki pa zaradi zamenjave jeklenih vrvi ravno takrat ni obratovala.

Kljub temu se je pot v Merido splačala, saj je narava, ki jo obdaja, prečudovita. Okrog in okrog je polno vulkanskih vrelcev, ki segajo globoko v andsko skalovje, voda pa naj bi bila zelo zdravilna. Seveda smo se tudi mi odpravili v visokogorske toplice, v 1920 m visoko ležeči Hot Springs. Vstopnina je bila zanemarljiva, saj smo plačali le 350 bolivarjev oz. 70 tolarjev na osebo.

Nad mestom leži tudi najvišji venezuelski vrh Pico Bolívar (5007 m). Omenim naj še svetovno znano slaščičarno Koromoto, ki premore 700 (sedemsto) različnih okusov sladoleda, kar je

potrjeno v Guinnessovi knjigi rekordov. Sam sem okusil šunko in špagete. Fuuuu! Okus šunke je bil zanič, špageti pa za polizati, nič več. Z albanskim se ne more primerjati.

Ker žičnica ni delala, da bi šli na 4765 m visok Pico Espejo, od tam pa na dvodnevni trekking na Pico Bolívar, smo se odločili za štiridnevni trekking v savansko-močvirnat predel Los Llanos. Stal nas je 440 ameriških dolarjev, vključeval pa je prevoz (v obe smeri več kot 1100 km), hrano in namestitev na ranču ter vodnika. Gorivo v Venezueli je zelo poceni, če ne najcenejše na svetu, saj stane liter bencina le 60 bolivarov oz. 12 tolarjev.

Prvi dan nas je pot vodila čez Ande. Z džipom smo se povzpeli na najvišje ležeč gorski prelaz (4000 m), od tam pa peš na 4118 m visok vrh Pico de Aguila. Pogledati se splača še znamenito kapelo Juan Felix Sanchez, zgrajeno iz kamna brez malte ali betona, in gojišče kondorjev, ki so največji ptici na svetu. Letijo do 10 km visoko, v Venezueli pa jih je le šest.

Los Llanos, Barinas

Pozno popoldne, ko smo si že ogledali andske lepote, smo se spustili v nižinski predel Los Llanos. Pot nas je vodila skozi mesto Barinas, kjer pa se nam je, okrog 30 km iz mesta, pokvaril džip - »šla« je namreč vodna črpalka. Mimo sta se pripeljala mehanika - takšnih, ki iščejo stranke na cesti, je zaradi zastarelega voznega parka kar veliko - in se takoj lotila popravila. Blizala se je noč, mi pa smo bili še zmeraj prikovani na avtocesto. Vse bolj je postajalo jasno, da bomo morali prenočiti nekeje v bližini. Največji šok smo doživeli, ko sta nam mehanika povedala, da je tukaj zelo nevarno in da nas lahko oropajo ali celo ubijejo. Na srečo paranoja ni trajala dolgo, saj sta se mimo pripeljala dva policista, ki sta nas varovala, dokler nismo šli okrog polnoči spat k enemu od mehanikov. Pri Raulu smo v znak zahvale iz nahrbtnika potegnili pravi gorički »šnops« (od Majinega dedka iz Doliča). Njegov delavec Nelson ga ni mogel prehvaliti in ni dolgo trajalo, da ga je zmanjkalo. Očitno je nekdanji vojak venezuelske mornarice precenil svoje zmogljivosti, saj ga je »šnops« hitro zmučil. Še preden je zaspal, mi je dal novo ime - Tremendo.

Po zaslugi Nelsona, ki je naslednji dan popravil avto, Raul pa nas je ta čas vozil po okoliških plantažah banan, smo pot nadaljevali v Nižji Loss Llanos, kjer smo tri dni prebili v popolni divjini. Brez elektrike in drugih pripomočkov, ki se zdijo v civiliziranem svetu nekaj povsem vsakdanjega. Spali smo v

Čudna naključja so me odnesla v daljno Venezuelo. Še bolj čudni argumenti so me prepričali, da sem se za malico lotil termitov - mravelj, ki nažirajo les. No, da se predstavim. Pišem se **Magdič**, starša pa sta me poimenovala **Kristjan**. Neka sorodnica je ob tem takoj pripomnila: »Saj kristjani smo vendarle vsi.« Nič zato. Življenje je teklo naprej. Stanovali smo v soboškem Bangladešu, sedaj pa že skoraj deset let v Černelavcih. Po osnovni šoli sem se vpisal v taccensko kadetnico, jo uspešno končal in nadaljeval študij na Visoki upravni šoli. Pridobljeno znanje sem želel nadgraditi, zato sem se vpisal še na študij politologije. Tudi tega sem končal po hitrem postopku, sedaj pa me lahko slišite na valovih Murskega vala. Rad potujem, nekaj let pa sem celo delal na turistični agenciji. Ampak potovanje po Evropi je eno, po Latinski Ameriki pa drugo. Izkušnje so zmeraj dobrodošle.

Ena od prometnih žil Caracasa. V ozadju bivalni predel mesta.

Znamenita andska kapela Juan Felix Sanchez, zgrajena iz kamna, brez uporabe malte ali betona.

Vodnik Hary nam je ujel legvana. V ozadju močvirnatí Los Llanos, po katerem smo jahali s konji in lovili piranhe.

Popravilo džipa na avtocesti. Skrajno levo avtomehanik Raul, drugi z leve vodnik Hary, spredaj v sredini avtomehanik Nelson, desno policista, ki sta nas varovala.

979 metrov visok slap Salto Angel

dežela raznolikosti

hamockih (visečih mrežah), nad nami pa so nenehno letali netopirji, ki so nam pomagali pri odganjanju komarjev.

Los Llanos je bil enkratno doživetje, prava naravna idila. Najbližja vas je bila oddaljena eno uro in pol vožnje z džipom - drugo prevozno sredstvo niti ne pride v poštev -, najbližja bolnišnica pa približno štiri. Okrog in okrog nas je obdajalo močvirje, polno piranh, anakond, krokodilov oz. kajmanov, legvanov, kapibar, mravljinčarjev, rečnih delfinov in še bi lahko našteval. Tudi mi smo šli v lov na eksote, vendar smo ujeli le tri piranhe in enega legvana, krokodil pa se nam je vedno izmuznil v globino. Jahanje, safari, vožnja s čolnom, lov in še kaj so šli h koncu, zato smo se morali odločiti, kam naprej. Odločitev je padla. Gremo naprej na jug, v Puerto Ayacucho.

Amazonija, Kolumbija

In tako smo res nadaljevali pot na jug, v mesto Puerto Ayacucho, ki leži v zvezni državi Amazoniji (Venezuela ima 23 zveznih držav), tik ob meji s Kolumbijo. Pot je bila kar naporna, saj smo morali zamenjati dva avtobusa (beri stara kombija) in trikrat s splavi prečkati reko. Vožnja v prepolnem avtobusu brez vrat je trajala od 7. zjutraj do 11. zvečer, tako da smo se kar veselili, ko smo morali izstopiti in s splavom prečkati reko; mostov namreč še nimajo zgrajenih.

Pozno ponoči prispemo v Puerto Ayacucho. Po vratolomni vožnji s taksijem, katerega prva registracija je najverjetneje segala v čas pred mojim rojstvom, smo se nastanili v posadi (neke vrste motel) Residencia Puerto Ayacucho. Prenočitev je bila sicer poceni, okrog 500 dolarjev na osebo, vendar so bile higienske razmere neznosne, vrata v sobo pa so spominjala na zaporniška. Z eno besedo: beznica.

Se je pa splačalo potrpeti, saj smo šli naslednji dan po nakupih na pravo indijansko tržnico in za en popoldan obiskali bližnjo Kolumbijo. Sicer bi za obisk najnevarnejše države na svetu potrebovali vizo, ki pa nam, zaradi zblíževanja držav, ni bila potrebna. Pri mejnem organu smo se morali le vpisati v zvezek in nazaj grede povedati številko vpisa. Na prvi pogled je Kolumbija podobna kot Venezuela, vendar se takoj opazi razlika. Mestece Casuarito ima namreč policijsko postajo, ki je za Evropejca bolj podobna vojaškemu bunkerju, po ulicah pa se sprehajajo do zob oboroženi pripadniki polvojaških formacij. Takšni varnostni ukrepi so posledica nenehnega boja med pripadniki vladnih enot in uporniki, ki v veliki meri nadzorujejo trgovino z mamili, orožjem in še čim. Po ogledu mesteca, fotografiranju z vojaki in obilnem kosilu smo se vrnili na venezuelsko stran in si ogledali zanimivo parado vseh mogočih rodov vojske, policije in mimohod srednješolcev. Zvečer je, tako kot ponavadi, sledila nočna vožnja z avtobusom.

Ciudad Bolívar, Canaima, slap Salto Angel

Tokrat smo se odločili za pot na vzhod države, kjer leži mesto s približno 300 tisoč prebivalci in nosi ime po nacionalnem heroju Simonu Bolívarju. Mesta nismo izbrali po naključju, ampak zato, ker je odskočna deska za ogled najvišjega slapa na svetu. Slap Salto Angel, ki meri v višino 979 metrov, leži v goratem predelu La Gran Sabana. Že prvi dan smo se zmenili za omenjeni treking, tako da smo štartali naslednje jutro. Vzeli smo cenejšo različico (185 USD na osebo), ki je trajala ravno tako 3 dni kot dražja. Razlika je bila le v prevozu, saj smo z letalom štartali iz tri ure oddaljene Paragüe, ne pa iz Ciudad Bolívarja. Moram reči, da mi je ta pot bolj ustrezala, saj smo poleg vožnje prek 1.800 m dolgega visečega mostu videli tudi prelepo pokrajino. V Paragui nas je že čakalo športno letalo. Takoj smo poleteli proti pol ure oddaljeni Canaimi, turistični

indijanski vasi, kjer sta letališče in začetek poti do slapa. Prvi pogled iz letala - mimogrede, pilot mi je za trenutek prepustil krmilno palico - je bil več kot veličasten. Prečudoviti slapovi, jezero, pragozd in mizaste gore Teipui, ki sodijo med najstarejša gorovja na svetu, te odmaknejo od realnega sveta.

Sledila je triinpolurna vožnja po reki Rio Caroni navzgor do prvega tabora, kjer smo prespali, zopet v mrežah. Naslednji dan smo, takoj po zajtrku med prelepimi Teipui, nadaljevali pot do drugega tabora, od koder je sledila tričetrturna hoja skozi pragozd. Bližje smo bili slapu, močnejša sta bila hrup in tudi naše pričakovanje. Pot se je končala in naenkrat smo se znašli pred čudovitim slapom, od katerega na koncu ostane le še meglica, ki se malo nižje spremeni nazaj v močan tok. Sledila sta relaksiranje in obvezen fototermin.

Nazaj grede nam je vodnik pokazal nekaj trikov, kako preživeti v takšni divjini. Tako nas je pripravil, da smo jedli termite (majhne mravlje, ki živijo na drevesu) in velike črne mravlje. Slednje se le izsesajo, nakar se jih izpljune. Po še eni prespani noči v mreži smo se tretji dan odpravili v nazaj v Canaimo, od tam pa v Ciudad Bolívar, kjer smo se zadržali še dodaten dan.

Karibska obala

Ker smo se že rahlo naveličali vožnje in dežja, ki nas je namakal vsakih nekaj ur, smo se odločili, da gremo na sever, na Karibsko morje. Prva postaja - po vožnji čez bogata naftna polja - je bil Santa Fe. Majhna prijetna vasica v narodnem parku Mochima. To je bil prvi pravi počitek po več kot dvotedenskem nenehnem potovanju po državi. Vasica ne ponuja nič v stilu evropskega turizma, je pa pravi kraj za nekajdnevni oddih. Trije dnevi počitka so nam zadoščali in že smo šli naprej, in sicer na otok Isla de Margarita, kjer smo preživeli preostalih 12 dni potovanja. Najcenejša pot na otok je trajekt, ki pelje iz Puerto La Cruza in leži le pol ure od Santa Feja.

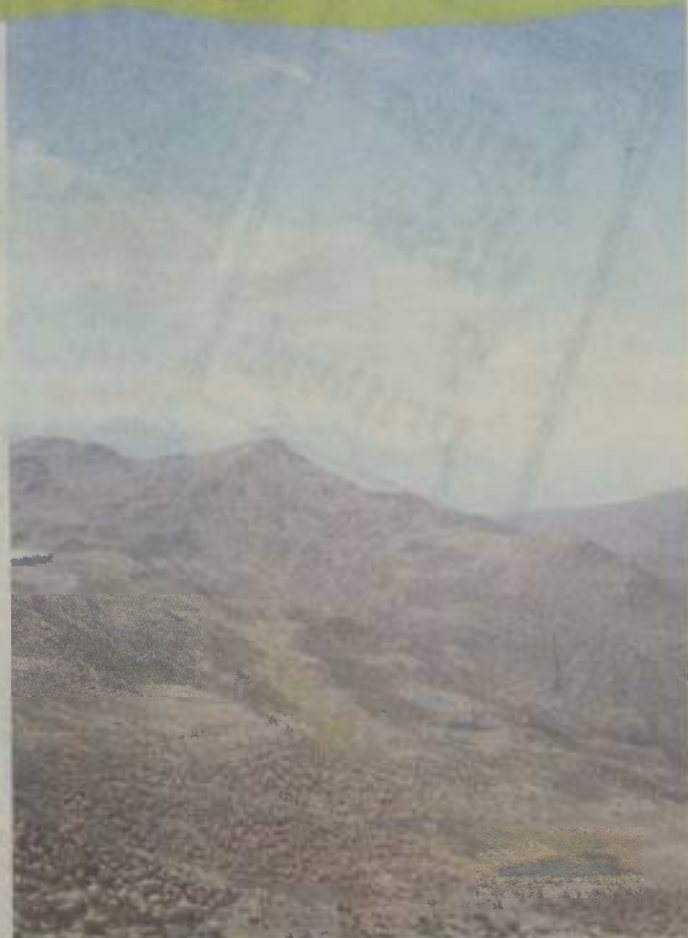
Prvi stik z Margarito ni nič posebnega, saj pripelje trajekt v Punto De Piedras, ki leži na notranji strani otoka, tam pa ni peščenih plaž, po katerih je otok tudi znan. Po posvetu z domačini smo se odločili za Playa El Agua. Pot do nje traja približno 2 uri, v Porlamarju, glavnem mestu otoka, pa je treba prestopiti na drug avtobus. Sledilo je 12-dnevno uživanje na prelepi beli peščeni plaži, ki ponuja obilo užitkov. Visoki valovi, ki jih povzročijo vetrovi z Antantika, ležanje pod palminimi drevesi, na katerih krakajo are, masaža in eksotični morski sadeži te prepričajo, da raj na zemlji res obstaja.

Hotelska infrastruktura na otoku je popolno nasprotje celinski Venezueli. Hoteli in posade so zelo razkošni, v njih pa, na žalost ali srečo, ni turistov. Pozneje so nam domačini pojasnili, da je bilo pred štirimi leti popolnoma drugače in da je bilo ogromno turistov, kar pa se je ob prihodu predsednika Chaveza spremenilo. To dejstvo nam je pomagalo, da smo si lahko privoščili zelo lepo hišico nedaleč od obale. Tukaj smo srečali tudi prvi Slovenki, ki sta se ravno odpravljali avanturam naproti.

Ko ti je najlepše, začne čas kar naenkrat hitro teči. Tako je mineval tudi naš mesec potepanja po Venezueli (naredili smo približno 4 tisoč km). Dan pred poletom v Evropo smo se odpravili nazaj v Caracas, in sicer z direktnim gliserjem, ki je spominjal na vesoljski raketoplan.

Zadnji dan v glavnem mestu smo izkoristili za poslednje nakupe, nakar smo - po zapletih z letalskimi vozovnicami - odleteli nazaj v Evropo, nazaj v realnost.

*Adijo Venezuela, adijo Južna Amerika,
adijo Karibsko morje!*

Pogled na Pico Bolívar, v sredini, najvišji vrh Venezuele (5007 m) s 4118 m visokega vrha Pico de Aguila

Fotografiranje s kolumbijskimi policisti za protigverilsko delovanje. V ozadju mangovec.

Obisk plantaže banan in papaj nedaleč od Barinas

Vožnja po reki Rio Caroni do najvišjega slapa na svetu. V ozadju pragozd in mizaste gore Teipui

Plaža Playa El Agua na karibskem otoku Isla de Margarita

Nekoč so bolj lumpali, danes se raje igrajo

Takšen nogomet z veseljem igrajo tudi dekleta.

Da se igrajo samo otroci? Kje pa, otroška igra se nadaljuje tudi v poznejša leta, le da nekoliko drugače. Rekviziti so pogosto drugačni, čeprav osnova pravila ostajajo enaka. Igrati se in premagati nasprotnika. Igrati se za lastno zabavo. Seveda se lahko igraš sam, ampak to ni tako zabavo, kot če si poiščeš partnerja. Tudi gostilne niso samo zato, da bi skočil na kavico ali vrček piva. Ne, gostilne so stičišča ljudi, družabni prostori za pogovor in

tudi igro. Pa naj gre za kartanje šnopsa ali taroka, igranje šaha, biljarda, fuzbala ... Mnoga gostišča skrbijo tudi za igro najmlajših. Marsikje pa v nočnih uricah poskrbijo tudi za bolj vroče igrice. Pa ne bomo o tem, saj je reportaža nastajala čez dan, ponoči pa bi imeli povsem drugačno sliko. Igra je igra, na koncu koncev ni pomembno, kdo je zmagal, glavno je, da smo se vsi igrali. Mi smo se igrali povsem naključno.

Kozel, Žiberči:

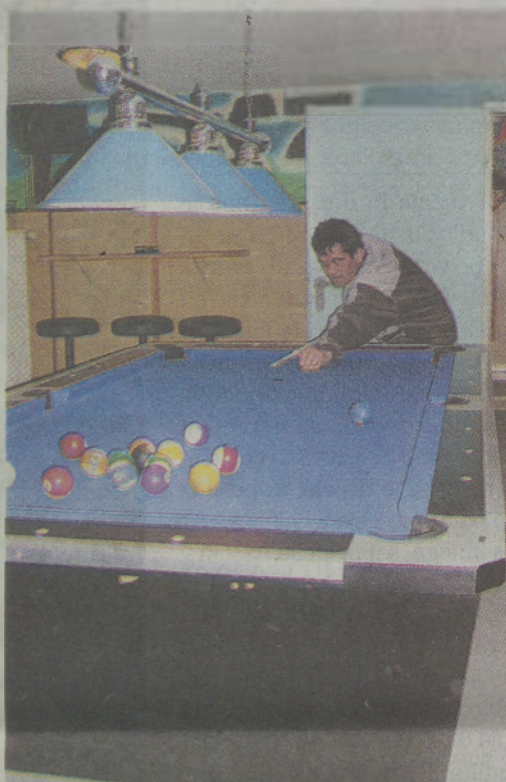
Imajo tudi angleški pikado

»Pri nas imata prednost dobra hrana in pijača, poskrbimo pa tudi za najmlajše. Prav zanje smo uredili igrišče. Želimo pa tudi, da bi kmalu uredili rekreacijski center za balinanje, odbojko na pesku, morda tudi tenis, vendar se kar naprej ubadamo z dovoljenji in papirji.

Že vrsto let imamo tudi fliper in pikado, ob večerih zbrani za zabavo radi vržejo karte ... moški srednjih let,« jim je določil starost mladi šef Slavko Kozel. Ampak vse to se bolj dogaja pozimi, poleti pa so raje zunaj. Ob večerih se dobijo, prihajajo tudi gostje iz Avstrije.

Gostje največkrat vržejo pikado, tako za rundo. In v prijetni družbi, ob kozarčku in ob kakšni zabavi se druženje rado podaljša za kakšno rundo.

»Nekoč so bolj lumpali, pa ni bilo toliko časa za igro,« je pristavil Kozel st. Kljub temu so bile tudi nekoč v lokalni različni igre in še danes imajo v kleti pravi angleški biljard, kakršnega so radi igrali nekoč. Treba ga bo popraviti in kaže, da bo kmalu našel svoj prostor.

Po naključju smo se najprej ustavili v gostišču pri Špiričevih v Černelavcih. Naš prvi vtis je bil, da nimajo posebne ponudbe za goste, ki bi si zaželeli, da bi se kaj igrali, medtem ko bi bili v njihovem lokalni. No, šefinja Danica nas je povabila v spodnje prostore, kjer nas je čakalo veliko presenečenje: tri mize za biljard, dve napravi za igranje nogometa in nekaj fliperjev. Pravi raj za mlajše obiskovalce, bi lahko rekli. Biljard pa igrajo vsi. Kako je treba udariti s palico, nam je pokazal Srečko Močnik.

Evergreen, Lomanoše:

Besedne igre in smisel za šalo

Ko odpreš vrata, se skoraj spotakneš ob namizni nogomet, ki te kar zvabi, da bi prijel za ročaje. Gostje pa lahko vržejo tudi pikado. Kljub temu pa dajo največji poudarek prav prijaznosti in odnosu do svojih gostov. »K nam prihajajo gostje velikokrat zato, da se pogovarjajo,« nam je zaupala šefinja Olga Kazar in dodala, da imajo gostje najraje, če se znajo tudi pošaliti. »In gostje, predvsem moški, se znajo veliko šaliti na račun 'kelnaric', kako kratko minico ima, kako globok dekolte ... « se zasmeji. »In mnogim ne pomeni nič več, kot če si prijazen in jim prisluhneš. Včasih pride kakšen, ki je zaprt, potem pa se odpre in je prav lepo pokramljati z njim. Mladi pa imajo radi, če je v lokalni dobra glasba.« Zbrano družbo smo hitro »nahecali«, da so vrgli pikado.

Spirič, Černelavci:

Štirideset novih kart za šnops

Ta gostilna že nekaj let slovi po pravilih

V gostišču Kozel v Žiberčih je prav tako mogoče igrati pikado, imajo pa tudi fliper in seveda lahko vržete karte, če vam je to najljubše. Posebno presenečenje pa čaka otroke, saj imajo zunaj zanje pripravljeno igrišče kot pri kakšnem otroškem vrtcu. Šestnajstmesečna Nataša je bila zelo vesela, ko jo je mamica Suzana spuščala po toboganu. V bližini otroškega igrišča nameravajo urediti še igrišče za odbojko, balinanje in morda tudi za tenis.

kartaških turnirjih, kjer se zbere tudi po 70 ljudi. »Dvakrat letno pridejo kartaši iz vsega Pomurja in še od drugod, kjer se sliši Murški val,« nam je razložila šefinja Danica Spirič. Samo za turnirje hranijo 40 parov sicer skrbno spravljanih kart. Druge karte pa so za dnevno rabo. Imajo tudi posebno sobo, ki je namenjena igralcem biljarda, fliperjev, fuzbala ..., lahko pa tudi le za navijanje in opazovanje. Tu se ob večerih zbirajo predvsem mladi, tako fantje kot dekleta, čeprav starost ne igra nobene vloge. Radi pa pridejo tudi v nedeljo popoldan, na primer po kakšni tekmi. V prihodnje bi radi poskrbeli tudi za najmanjše goste in uredili igrišče.

Bar Kanu, Krog:

Radi imajo, če se pošališ

Tako kot marsikomu, je bila tudi nama zadnja postaja Kanu bar. Kar padla sva v veselo družbo, malo zaradi stopnice, malo pa zato, ker so Jožija poznali. In znali so povedati o mnogih igrah, s katerimi si zapolnijo čas, da ne sedijo kar tako ob točilni mizi.

Moški radi vržejo karte ali pikado, še več pa je takih, ki se polprofesionalno ukvarjajo s komentiranjem, včasih igre v gostilni, še pogosteje pa se komentatorski jeziki razvežejo, ko je na sporedu kakšna odločilna tekma. »Velikokrat je zelo veselo, saj imamo prijetne stranke,« nam je zaupala Sabina Horvat ter omenila, da imajo gostje zelo radi, če se z njimi pogovarjaš, si prijazen in se kaj pošališ. Saj veste, kakšne pripombe letijo, še posebno, če je natakarka simpatična.

Ampak to je že druga zgodba in morda jo bomo raziskali v eni od prihodnjih akcij.

A. Nana Rituper Rodež

1002 Jože Graj

V dnevno-nočnem baru Evergreen v Lomanošah se lahko gostje poleg poslušanja večno zelenih melodij (igrajo tudi druge) zabavajo še z igranjem pikada. Ni jih malo, ki podpirajo zamisel, da bi bilo treba ustanoviti posebno ligo za ta »šport«. Med igralci bi bila vsekakor tudi Emil Meško (na posnetku) in Damir Tkavc.

Malo za šalo, malo zares smo jima napovedali dvoboj in dokazala sta, da res dobro ciljata. Zmagovalec je bil Damir (na posnetku).

Obiskovalci gostišča Kanu v Krogu so posebej veseli, ko lahko posedejo za mizo in vržejo karte, v njihovi bližini pa se suče simpatična natakarka Simona. Nismo čakali do konca, da bi videli, ali je bil boljši Štefan Kouter ali Štefan Granfol.

Ni vse v ocenah, ampak v uporabi znanja

»Ne ne, kje pa, jaz nimam samih petic, pomembno je, kako znaš svoje znanje uporabiti v praksi in naravi, mi je razložil Matej Štuhec, učenec 3. letnika Gimnazije Franca Miklošiča v Ljutomeru. Formul in podatkov se ne uči na pamet, ampak si jih predstavlja, kako funkcionirajo v resničnem svetu. Da zna pridobljeno znanje odlično uporabiti, je dokazal tudi s tem, da se je uvrstil v dve slovenski reprezentanci, za kemijo (pod mentorstvom prof. Mateje Godec) in geografijo (pod mentorstvom prof. Francija Čuša). Dve popolnoma različni področji, bi rekli, sam pa je prepričan, da je vse povezano. Žal pa vsi njegovi uspehi niso dovolj, da bi dobil štipendijo za nadarjene. Če že ne bo dobil štipendije, pa prav gotovo sodi me tiste, ki se bodo v življenju znašli.

Kmalu odpotuješ na kemijsko olimpijado v Atenah. Kako ti je to uspelo?

Najprej so bili zbrani štiriletni rezultati tekmovanja iz kemije. Dobro sem se odrezal, zato sem bil uvrščen na strokovne priprave, ki so potekale od januarja do maja na Fakulteti za kemijo v Ljubljani. Sodelovalo je dvajset dijakov iz vse Slovenije in po uspešno opravljenih testih sem bil uvrščen med štiri najboljše. Ekipa se bo udeležila olimpijade v Atenah, ki bo od 4. do 13. julija. Dva dneva sta posvečeno tekmovanju, na katerem bomo pripravljali eksperimente in v laboratorijih dokazovali vse svoje pestro znanje. Preostalih sedem dni pa bo namenjenih zabavi in ogledom. Tega se še posebej veselim.

Si doma delal kakšne poskuse? Predstavljamo si, da kemikom kdaj kaj tudi eksplodira.

Pa včasih tudi, ampak doma ni preveč varno. Delal sem poskus z natrijevim karbonatom, pojavljajo se lepe oblike in kače. Doslej nisem še nič skuril (mame pa nismo nič vprašali, op. av.).

Udeležil se boš tudi tekmovanja iz geografije.

Kot posameznik sem dosegel na državnem tekmovanju prvo mesto, zato se bom pridružil najboljšim, ekipi druge gimnazije Maribor. Štirje bomo septembra v Brnu na srednjeevropskem prvenstvu zastopali slovensko zastavo. Tudi to bo zanimiva izkušnja.

**Matej Štuhec
v dveh slovenskih
reprezentancah**

**Matej Štuhec
pravi, da ni vse v
številkah in
ocenah, snov je
treba razumeti in
si jo predstavljati
v naravi.**

Pri tem gotovo ne gre samo za tekmovanja, pomembno je tudi druženje z mladimi, nov svet ...

Vsekakor so to nove izkušnje. Zanimata me geografija in zgodovina in na teh potovanjih bom spoznaval tudi znamenitosti in nove prijatelje. Sicer pa je naša šola zelo aktivna na mednarodnih tekmovanjih, veliko potujemo in imamo veliko mednarodnih izmenjav.

Ali se v šoli kaj upošteva, če kdo zmaguje, je nadpovprečen ..., mu kdaj pogledajo skozi prste?

Mogoče. Včasih imaš res kakšne privilegije, morda je kdaj ugodnejše pri zaključevanju. Če gre v dobro razreda, pa kdaj pri profesorjih zastavim svojo besedo.

Kljub vsem uspehom pa nimaš Zoisove štipendije?

Ja, res ne. Morali bi vprašati tiste, ki se ukvarjajo s štipendijami, kako je to mogoče. Imam za celo mapo priznanj, sem v dveh slovenskih reprezentancah, grem na olimpijado, kar pa še vedno ni dovolj, da bi dobil štipendijo za nadarjene. Včasih kar dvomim o pravilnosti teh kriterijev.

Potem tudi nimaš občutka, da šolski sistem spodbuja najboljše?

Ocene niso merilo, žal pa se na koncu gledajo samo številke. Prav gotovo ta

sistem ni prijazen do tistih, ki so dobri v nekem predmetu, pri drugem pa imajo težave, spet druge obremenjuje s številnimi podatki, ki jih nikoli ne bomo rabili, formulami ... Ampak na koncu, če potegnemo črto, ugotavljamo, da zna marsikdo manj, kot so znali nekoč. Pri geografiji nas na primer zasujejo s podatki, potem pa se kdo na zemljevidu nič ne najde. Tu niso krivi učitelji, ampak sistem.

Imaš ideje, kaj bi naredil, da bi bilo boljše?

Poudaril bi medpredmetno povezovanje in pouk bi popestril z delom v naravi, kajti naravoslovje izhaja iz narave. Delal bi na tem, da bi bili mladi bolj razgledani in bi pridobili tista znanja, ki bi jih potrebovali za nadaljnje življenje. Če bi bil pouk bolj praktičen, bi se videlo, kdo razume snov.

Morda si kdo misli, da ves čas nameniš učenju, pa to ni res.

Precej časa posvečam puncim, ukvarjam se s športom, košarko, tudi nogometom, drugače pa rad potujem in izkoristim svoj čas po svoje. Vsak teden ali vsaj nekajkrat na teden pa najdem čas tudi za zabavo. Treba je znati kombinirati čas za solo in čas za zabavo.

A. Nana Rituper Rodež

**Matej Vučko,
maturant na Dvojezični
srednji šoli Lendava**

Za večino učencev in dijakov bodo naslednji tedni odločilni za to šolsko leto. Izjema so le dijaki četrtil letnikov oz. maturanti, ki bodo v naslednjih nekaj tednih odločali ne le o tem letu, temveč o svoji prihodnosti in nadaljnjem življenju. Sama beseda maturant izhaja iz besede matura, ki je za marsikoga prava nočna mora, za druge le navaden preizkus znanja, za vse pa zrelostni izpit pred »pravimi« življenjskimi izzivi.

In kako se počutijo maturanti, ko je matura že zares pred vrati? Čutiti je izjemno napetost med vsemi. Tisti, ki so nekoč veljali za »žurerje« in jim ni bilo kaj preveč mar za učenje, so sedaj glavni pobudniki za ponavljanje snovi in priprave na maturo. Vsi le nekam hitijo, tarnajo in tuhtajo, česa vsega se je še treba naučiti.

Obenem pa so prav vsi izpostavljeni neverjetnemu pritisku učiteljev, sošolcev, staršev in širše okolice. Veliko se jih sprašuje, v čem je sploh smisel tega preobširnega izpita. Je matura res objektiven in dejanski pokazatelj znanja nekega dijaka? Ali lahko prav vsak posameznik pokaže največ, kar je zmožen prav v tistem trenutku, ko to od njega zahteva republiška maturitetna komisija? Je fond znanja, ki je zahtevan na maturi, pravišnji za vsakega maturanta? So obvezni predmeti res tisti, ki jih bo dijak še kdaj potreboval v življenju? Kaj pa ocenjevalci? Je že res, da je vsak dijak le šifra, vendar se subjektivno mnenje pojavi že pri dijakovi pisavi, ki je lahko ocenjevalcu všeč ali ne. In če mu ni, je ta dijak štiri leta zastoj gulil knjige in se pripravljaj na maturo. Vendar, ali ni pravica do samostojnega in samosvojega izražanja in s tem tudi pisanja ena od temeljnih človekovih pravic?

Veliko je bilo že povedanega o nepravilnostih v slovenskem šolskem sistemu. Prav gotovo je največja in najpomembnejša

»Matura« in čas pred njo

pomanjkljivost prav matura.

Za letošnje maturante je žal že prepozno, upajmo pa, da bodo vsaj naslednje generacije deležne učinkovitejšega in dijaku prijaznejšega šolanja.

Vabimo vas k sodelovanju!

Mladost ni samo to, kar vidimo naključni mimoidoči, mladost ni samo to, kar se piše v knjigah in revijah, namenjenih mladim, poleg tega pa ponavadi ni takšna, kakršna jo radi predstavljajo odrasli. Mladost je skrita v mnogih stvareh, skriva se v vaših čustvih, razmišljanju, odnosu do sveta in vsem, kar se mladih dotakne. Ta stran Na sceni je namenjena vam, da tu izrazite in napišete, kaj vam leži na duši. Odprite svoje srce in nam pišite, rišite, opozorite nas, kaj vas moti, kje se vam dogajajo krivice in zakaj vas ne razumejo in ne sprejemajo. Ampak ni nujno, da je mladost povezana samo s slabimi trenutki, težavami in neprijetnostmi. Veseli bomo tudi, če nam boste poslali kakšno nora fotografijo in nam boste kako drugače izdali, kako dobro ste se zabavali. Čakamo vašo pošto! Lahko na naslov: Na sceni, Vesnik, Podjetje za informiranje, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, ali po elektronski pošti Nana.RR@p-inf.si

Nana

Vaše pesmi

Naj tečejo solze

po licu mojem sedaj!
Naj izlije se vsa
bolečina srca mojega zdaj!
Trpljenja prepolna je moja bit.
V joku se vsaka noč mi prične,
v obupu vsak nov dan začne.
Nočem več trpeti!
Le TEBE si želim objeti
in s tabo v ljubezni žareti.
A ti si ohladil se,
pozabil name in na najine dni.
Pozabil na vse, kar bilo je.
Ničesar več ni ...
Zato naj solze sedaj teko,
naj izlije se bolečina vsa,
a tebi naj žal ne bo.
Usoda hotela je,
zato mora biti tako ...

Miša

Tebi

Hvali ti
za zvezdne noči. Hvala ti,
da upanje tli.
Stokrat ti hvala,
da se lahko darujem,
da hrepenim.
Za življenje ti hvala,
zate živim.

Klavdija S.

Najine sanje

Želim si le,
da še naprej ljubiš me,
da bom zate še vedno tvoja mala,
ki te ima neskončno rada,
a ko te ni ob meni,
te močno pogrešam ob sebi.
Daj, verjemi,
moje srce z dlanmi objemi
in ga neizmerno ljubi.
Se še spomniš sanj,
ko sem se zaljubila vanj
in začela verjeti v sanje,
tudi ti si začel verjeti vanje.

Simona C.

Vaša čustva

Samo moj si!

Rada bi ti napisala nekaj, kar bi mi drugače težko šlo z jezika, saj se o teh stvareh nikoli ne pogovarjava. Dolgo se že imava rada in niti ne vem, kdaj je najina zaljubljenost prerasla v ljubezen. Priznam, da me ne zaščemi več v želodcu, ko se mi približaš, ampak še vedno se te iz srca razveselim, ko te srečam ali sva skupaj. Lepo in toplo mi je s tabo. Vedno si na moji strani, braniš me, ko me drugi zbadajo, in me tolažiš, ko sem slabe volje. Seveda so tudi trenutki, ko se skupaj smejeva in se veseliva srečnim trenutkom. Čutim, da sva si usojena, in če te kakšen dan ne vidim, te zelo zelo pogrešam. Upam, da bova za vedo ostala skupaj in da se bova morda nekoč poročila. Nobenega drugega si ne želim bolj in ob nobenem drugem si ne zamišljam življenja kot ravno s tabo. Pravijo, da vsak na svetu najde svojo sorodno dušo, in jaz sem prepričana, da sem jo že našla. Upam samo, da tudi ti misliš podobno.

Darinka

Moji spomini na Soboto so mračni, moja mladost v meni ni pustila svetlih sledi. V Valjevi vili so me pri sedemnajstih in pol pretepli oznovci in me zaprli, čeprav sem, kot še nekaj fantov, hotel le na nasprotni breg reke, na svobodo, v Pariz med umetnike. Vučak, ki bi moral z nami, je bil rit in nas je izdal. Kot mladoletnik sem odsedel tri leta in pol. Sreča, da sem bil mlad, sicer bi mi vzeli vso mojo mladost.

Na pot sem odšel brez kovčka. Zakaj sploh kovček. Kaj sploh dati v njega? Ničesar v življenju nisem planiral, nič, kar sem skušal začrtati, mi ni uspelo. Tako je, če si iz Turopolja, iz Kroške ulice. V starih časih so za ta del Sobote rekli, da če bi ga zažgali, bi na eni strani ven bežale kurbe, na drugi pa lopovi ... Jaz bi bil nekje v sredini ...

Ustvarjalni duh se mi je razplamtel, ko sem zapustil melanholično Panonijo in se podal med blage hribe, sem v Nazarje. Tu sem našel mir, ki mi je bil dovolj za vse, in tu sem začutil, da lahko svobodno ustvarjam. Moj Pariz! Razblinil sem svoje predstave o umetnosti, ki naj bi bila nekaj težkega in nedosegljivega. Je nekaj zelo preprostega in enostavnega, je samo nema pesem za tistega, ki jo zna brati. Osrečila me je in vse terjatve do življenja imam poplačane.

Na moje delo nihče ni vplival. Nikogar nisem posnemal, od nikogar se nisem učil. Umetnosti se ne da učiti. To je najgloblja intima umetnika. Kar počnem, počnem samo jaz, in kako to počnem, vem samo jaz.

Na razstavi na Reki leta 1959 me je hrvaški književnik Slavko Mihalić usodno nagovoril. Jožeta Horvata z Jakji. Usodno zato, ker me je vzdevek JAKI zaznamoval za

To je on

(zgodba z naslovnice)

Jezen sem na politiko. Je na slepi poti. In če nočem biti v konfliktu z realnim svetom, moram biti tiho. Vendar za takšen realni svet, kot mi ga vsiljujejo, nisem pripravljen prispevati niti groša, ker je nehuman, ker ne zna biti hvaležen. Skrbi me usoda sveta, mojih in vaših vnukov. Nič dobrega ne vidim ...

pretekli, sedanji in prihodnji čas. To sem postal jaz. Močan mož, ki imam pri 73 energije za prodajo in poceni jo prodajam.

Prag moje delavnice je prestopilo malo ljudi. Tu vlada največja anarhija, pa vendar je tu največji red. To je moje sveto mesto, kamor se moja soproga ne sme kadarkoli. To je moj intimni svet, v katerem so sledi mojih 50 ustvarjalnih let in kjer se razpredajo moje prihodnje poti. Tu zmorem maksimalno izkoristiti vsak trenutek življenja.

Čutim, da bi lahko slikal milijone let, in nikoli ne bi naslikal duplikata. To mi ne bo dano, prepričan pa sem, da bo moj tok tekel dalje ... Za mlado generacijo pomurskih umetnikov pa me malo skrbi. Zaznavam ustvarjalno krizo, manjka jim revolucionar ...

Prekmurju se posebej slabo piše. V državi ni socialnega čuta, pravzaprav ni čuta za nič več. Vsak prekmurski delavec skrbi vsaj še za tri ali celo štiri in bojim se, da so ga do konca izčrpali. Samo norec ne opazi, kaj se dogaja!

Slikar sem, ne pisatelj. Pisanje o sebi me spominja na udbovska početja. Moja avtobiografija so moje slike. Več kot 10 tisoč jih je. Za vsakega odraslega Sobočana ena. Kljub vsemu vas nisem pozabil, rad prihajam v Soboto, če le priložnost nanese. Naslednjič pridem na povabilo Pena. Na vampe.

JAKI

Krumpli, kaj

Štefka Mlinarič praznuje prav danes v Celju petdesetletnico mature. Skupaj s sošolkami in sošolci verjetno obuja spomine, kako je bilo pred pol stoletja, ko so končali celjsko učiteljsko in bili z dekreti poslani na različne konce Slovenije. Štefka Golob v Prekmurje.

»Pričakovala sem, da bom šla nekam učiti, da bom nekam poslana,« pravi, »vendar ko sem dobila s šolskega ministrstva pošto, s katero so me pošiljali na prvo delovno mesto, kraj zaposlitve ni bil vpisan. Veselila sem se že, da bo moja služba doma, v Celju. Vendar je bilo veselje kratkotrajno. Poslali so me v Prekmurje. Iz zemljepisa sem sicer približno vedela, kje je to, kje je Murska Sobota, vendar nič več. Tako sem prišla 14. septembra leta 1953, stara osemnajst let, še s tremi sošolkami v Mursko Soboto.«

Korakaj, korakaj ...

S polno prtljage, objokane, prvič zdoma so se vozile neskončno dolgo. Šest ur z vlakom, ki je imel postanke pri vsaki hruški, pri vsaki deseti pa so morale prestopiti. V Murski Soboti sta jih na okraju sprejela Bela Horvat in Karel Barbarič. Pred seboj na mizi sta imela zemljevid Prekmurja in dekleta so lahko izbirala med Gradom, Pertočo, Dolenci in Melinci.

»Odločila sem se za Melince. Zakaj? Zaradi reke Mure. Takoj po tej odločitvi sem šla spet na vlak, in sicer do Dokležovja, potem pa z vso prtljago peš naprej po prašni cesti. Prišla sem do Ižakovec in se javila ravnatelju Martinu Srešu. Kot da bi bilo danes, se spominjam, da me je bil vesel in da mi je dejal, naj še malo korakam do Melinca. Tam sem srečala domačinko, zdravo in močno, ki mi je prijazno

Štefka s svojimi prvimi učenci v šolskem letu 1953/54

Štefka s svojimi zadnjimi učenci pred upokojitvijo v šolskem letu 1988/89

vzela prtljago in me pospremila do šole. Osamljeno in obupano me je sprejela sošolka Anica, ki je tukaj že učila. Seveda sem se je razveselila, saj je bilo takoj vse lažje. Tako sem začela. Stanovala sem v šoli, v veliki sobani brez vode in elektrike, s straniščem na drugi strani dvorišča. To je bil zame velik šok, saj sem bila mestno dete, nevajena življenja na vasi.«

Mladost prenese vse

Tako je rekla Štefka, saj drugače ne ve, kako je sploh vzdržala. Učila je drugi razred, kot vaša učiteljica pa je delala tudi mnoge druge stvari. Spominja se, da je bila tudi, še ne kot osemnajstletnica, brez volilne pravice predsednica vaše volilne komisije. Imela je veliko domotožje, zato je odhajala domov, ko se je le dalo. Peš do vlaka v Dokležovju in tako tudi nazaj. »Potem sem si kupila kolo,« je pripovedovala. »Z njim je bilo vse lažje, hitreje. Stalo je 32.000 dinarjev, plače sem imela 8.300 dinarjev. Torej na kredit, seveda. Kolo mi je prineslo veliko veselja, raziskovala sem okolico, spoznavala nove ljudi. Edino nečesa sem se bala. Krav! Ko sem prehitela kravji voz, sem odstopila s kolesa, ga previdno prehitela peš in se potem peljala naprej.«

Na Melincih je ostala štiri leta, potem je bila premeščena v Dokležovje, kjer je spoznala svojega moža, tudi učitelja. Po dveh letih so jima ponudili na izbiro Črenšovce ali Lipo.

Kdo pa so ti mladi fantje?

Leto 1958 – to je bil čas, ko se je gradil lepši jutri in je vsega primanjkovalo. Tudi učiteljev telesne vzgoje, na primer. Ker ni bilo ustreznih šol za vzgojo kakršnihkoli kadrov, so to funkcijo takrat opravljali številni tečaji. Tako se je v tistem času na tak način vzgojila prva generacija šolnikov, ki so se odločili za poklic učitelja telesne vzgoje v osnovnih šolah in nižjih gimnazijah.

Danes se bo marsikomu zdelo neverjetno, kako skromne

prireditve premalo (televizije pa seveda ni bilo).

Tako je bilo nujno potrebno, da se zadeve uredijo. V tistem času je v Ljubljani nastajala srednja fizikulturna šola, v Beogradu pa je že delovala visoka šola, Državni institut za fizično kulturo – DIF.

Fizkulturni tečaj leta 1958

so bile takratne razmere. Telovadnic ni bilo in normalno, da tudi opreme ni bilo. Štoparica, na primer, je bila v tistem času velika redkost in je predstavljala pravo bogastvo. Športna dediščina ni bila tako bogata kot danes in tudi kadrov ni bilo, saj tudi ustreznih šol od Maribora, Ljubljane pa vse do Beograda ni bilo. Člani predvojnega Sokola, ki bi lahko po svoje še največ pomagali, so bili izgnani, ali so padli, ali so se preselili, preživeli, tukaj živečih, je bila peščica. V takih razmerah se je ministrstvo odločilo, da nove kadre pridobi s tečajem.

Prva leta po osvoboditvi je imela telesna vzgoja dve značilnosti: del je bil nadaljevanje gimnastike iz predvojnih let – telovadba na orodju, drugi del pa je bil usmerjen v učenje vsakoletnih zletnih vaj, v organizacijo Titove štafete in pripravo akademij, telovadnih večerov ob praznikih, ki so bili po navadi dobro obiskani, saj je bilo na splošno

Ko je prof. Evgen Titan končal DIF in se zaposlil, si je med drugim zadal nalogo, da vzgoji nove kadre, ki bodo sposobni izboljšati pouk in obenem uvajati tudi nove športe in športne dejavnosti. V bistvu naj bi bila to reforma nekdanjega sokolskega načina športnega udejstvovanja oziroma sprememba panslovanskega Tyrševega sistema, ki je slonel na množičnosti in kolektivnosti (nastopi z velikim številom udeležencev, kroši ipd.).

V tistih časih je deloval pri Okrajnem ljudskem odboru M. Sobota, ki je združeval štiri takratne občine – Lendava, Ljutomer, Gornja Radgona in Murska Sobota –, kot referent za šolstvo Karel Barbarič, s katerim je začel prof. Titan tesno sodelovati. Rezultat tega sodelovanja je bila ustanovitev sveta za telesno in predvojaško vzgojo, ki mu je predsedoval ravno Titan. Naloga tega sveta je bila, da spreminja stanje, da vodi in pripravlja seminarje in predavanja za tiste, ki so se na osnovi svojih nagnjenj z veseljem udejstvovali in se izobraževali v tej smeri.

Do leta 1953 je opravljalo to izobraževalno funkcijo učiteljske v Murski Soboti, po tem letu pa so se zain-

Tečajniki iz leta 1958 – od leve proti desni: Sedijo: Štefka Golob (por. Mlinarič), Irena Bezjak (Pevce), Vlado Janžič, Marija Škrlec (Zver), Angelca Plauštajner. V sredini: Marija Both (Berke), Danica Babič, prof. Evgen Titan, vodja tečaja, Aranka Kovač (Lazar), Benjamina Meško (Jurič). Zgoraj: Koles, Štefka Pavlič (Žalik), Štefan Mlinarič, Jolanka Tomšič (Klemenčič) in Janko Kondrič.

teresirani morali izobraževati v Mariboru, Celju ali Tolminu. Tečajniki s fotografije so že končali učiteljske in so na dodatno izobraževanje prišli iz prakse v počitnicah.

Tečaj je bil organiziran od 23. junija do 2. julija leta 1958 v prostorih nekdanje Gimnazije (zdaj OŠ I). Trajal je deset dni in je bil celodnevni. V predmetniku so imeli učenje zletnih vaj, organiziranje Titove štafete, kar smo opisali že zgoraj, imeli pa so tudi nove predmete, pri katerih so obravnavali celoletno načrtovanje in planiranje, pripravo učne ure, zgradbo učne ure, športno metodiko, izdelavo športnih pripomočkov, meritve rezultatov s sistemom CGS (centimeter, gram, sekunda), da se športni dosežki oziroma rezultati niso ocenjevali »od oka«. Uvedene so bile meritve in statistično vodenje teh podatkov. Imeli so tudi predmet ustanavljanje šolskih športnih društev in seveda uvajanje novih iger.

Za popolno informacijo moramo dodati, da so bili že leta 1956 in '57 usta-

novljeni odbori za športne igre pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo za roket, košarko, badminton, hokej na travi, namizni tenis in druge elementarne igre (med dvema ognjema itd.). Rezultat ali posledica takšnih tečajev so bili ustanavljanje raznih klubov, lig in športnih društev, tudi na podeželju, ki so se pozneje tudi širše povezovali.

V tistem času sta bila v pokrajini dobro organizirana ŠAG (športni aktiv Gimnazije) v M. Soboti in FABOŠ (Fizkulturni aktiv beltske osnovne šole), ki ga je vodil tamkajšnji športni učitelj Peter Šraj. V tistem času je v Gornji Radgoni vodila dokaj močan športni aktiv Mejnik Irena Bezjak, poročena Pevce.

Po vrnitvi na svoje šole so tečajniki prizadevno in uspešno razvijali reden pouk telesne vzgoje in hkrati – odvisno od razmer – gradili igrišča in razvijali obšolsko športno dejavnost ter odigrali pomembno vlogo.

Joseph Marija R.

je to?

»Nisva se odločala na pamet. Šla sva pogledat obe vasi in odločila sva se za Lipo. Tu so bili trije razredi, ki sva jih učila sama. To je bilo prekrasno obdobje mojega življenja. Majhna vas, vsi smo se med seboj poznali, si pomagali, rada sva imela peščico svojih učencev in oni naju. Vendar idila ni trajala dolgo, premeščena sva bila v Turnišče, kjer so prav takrat gradili tudi učiteljski blok. Bili smo prvi stanovanjci. Tu smo še danes, v svoji hiši ob cerkvi.«

Krumplici, kaj je to?

»Spominjam se,« razlaga Štefka, »kako je bilo, ko sem pred pol stoletja prvič stopila v razred na Melincih. Veliko otrok je manjkalo, pa nisem vedela, zakaj. Ko sem vprašala prisotne učence, so mi odgovorili, da »berejo krumplice«. Bila sem žalostna, saj nisem vedela, kaj to pomeni. Mislila sem, da so »krumpasti«, šepavi, bolni. Takšnih nesporazumov je bilo v začetku veliko, sčasoma vse manj.«

Čeprav je od njenega prihoda v Prekmurje preteklo že veliko Mure, se ji med prekmursko govorico nehote vrinjajo štajerske besede.

Babica je tukaj

Štefka Mlinarič se je upokojila leta 1989. Ima štiri vnuke, ki jo obiskujejo po potrebi.

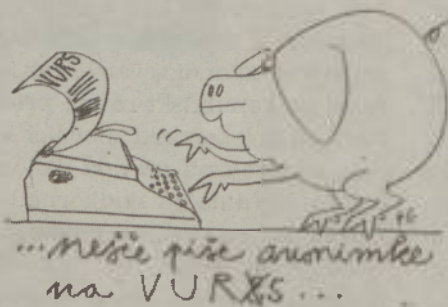
»Vedno sem v pripravljenosti,« pravi, »najmlajša je stara tri leta in se hodi k meni 'cartat', drugi po vrsti je vnuk, drugošolec devetletke, ki hvaležno sprejema nasvete iz moje dolgoletne učiteljske prakse. Rada mu pomagam pri kakšni stvari za šolo, lepo mi je, kot da bi se vrnila desetletje nazaj, ko sem bila še prava tovarišica. Druga dva sta starejša, vendar prav tako rada prisluneta kakšni življenjski, babičini resnici. Ni mi žal, da sem pristala v Prekmurju. Spoznala sem, da mi mesto ne ustreza, da potrebujem to pokrajino, vaško življenje, ta zrak in te ljudi.«

Torej, Štefka prav danes praznuje. V Celju, v svojem rojstnem kraju, iz katerega je morala oditi pred petdesetimi leti. Tokrat na praznovanje ni odšla s kolesom in vlakom, peljal jo je mož. Verjamemo, da je danes tam srečna. Verjetno pa bo še bolj, ko se bo vrnila domov, v svoje Turnišče.

R. Ficko

Nešče piše anonimna pisma na VURS. Ati je pravo, ka tam že en čas redno vunja. Znankar ne luftajo zadosta tej njuvi pisarn. Najprle so iskali kloramfenikol. Da so gor prišli, ka tou krave same nemrejo gemati, te so kmetije bilij kriji. Te so gor prišli, ka je tou v nekšen spreji. Zaj pa te naprej ide, ka so že od začetke znali, zakoj se ide. Pa so seglij vo zlejali za skoro sto milijonof mlejka. V našoj Sloveniji se rejsan cidij mlejko. Zaj lejko čakamo, ka pa vō najdejo, ka so fčele tuj okužene s kakšni antibiotikon, pa mo te lejko pravli, ka se v Sloveniji ciditi med pa mlejko. Maloga Kovača so skinoli pa njemi dali ešče bole bogovsko službo, kak je mel. Kelko se je s službenin avtojon vozo, so se za njega že zanimali pri enoj firmi, ka bi ga zeli za testnoga šofera. Pa je odklono, ka tan ekstra potni stroškof ne plačujejo. Sto piše te anonimke? Naš ati je pravo, ka drujgi nej kak svinje. Zakoj? Vej pa je cejna pujskof tak nizika v Sloveniji, ka do pomali kmetije 5 džurdžof coj davali po svinji. Če de jo štoj šcel kupiti. Vište, svinjarije se godijo v Sloveniji.

Tak so v enoj slovenskoj reviji objavili plače neštarni prejnji zaposleni v podjetij, ka so v državnoj lasti. Fajn se njin godij. Milijon pa milijon pa pou pa dva milijona. San pijto atija: »Na leto majo telko?« »Kakše leto, na mejsec, Vanek moj dragi, na mejsec.« »Telko pejnez, dva milijona. Kakši je tou kup, velki?« »Velki, velki,« je pravo ati, te je pa pa takše coj gučo, ka eti nikak nemren napisati. Slovenija je tak ali tak ena velka zgodba o uspehu.

Enin li se uspe. Tak kak njin je uspelo SIB-banko odati. Pa prej ka so kriji eni, pa te kak sigdar je zaj na konci nišče nej kriji. Mogoče so okuženi. Tou je zaj nouva finta. Šteri se najde pred sodiščon, samo povej, ka je sodnik okuženi, pa njemi nika nemrejo. Nemaš lepšoga. Lončariča lovij pou Evrope, pri nas njemi pa nika nemrejo. Šušari de na konci mogla država plačti odškodnino. Pa tak dale pa tak naprej. Med pa mlejko se cidija. Sen, ka majo pejneze f Sloveniji. Kak so do nji prišli, pa tak nikoga ne briga. Policija sama priznava, ka lidij, ka bi znali sploj vō najti, kak se kradne, po firmaj sploj nemajo. Nanč enoga nej. Fajn.

Naš minister Rupel, za zunanje zadeve, je gladko zaniko, ka bi on kakši koli profesor najgrato na kakšon faksi. Of obriti šef urada za korupcijo je tou vō prineso, tou, ka bi Rupel naj honorarni profesor bil, te je pa takše čul od Rupla, ka je še trij dnij lače mel v rit zgrablene. Te je teisti vodja urada za preprečevanje korupcije sou džoukat k Hanžeki – varuhi človekovih pravic. Ka bi počo od smeja. Se tou je Slovenija.

Malo se je slavje stišalo, od našoga uspešnoga skoka v EU pa v NATO. Naša slavna enota vojske s 350 pripadniki

je že na manevraj na Madžarskon. Ge so ji li zeli 350? Vej pa več nišče v vojsko nešče iti. Si se zgovarjajo na vest. V enoj vojašnici, je pravo ati, ka zna, je 10 vojakof, pa 80 ovi drujgi, ka so več kak vojaki. V NATO-ji se že veselijo našega članstva, prej ka do naši soldacke ovin drujgin kazali najbole naše gore pa je fčilij, kak se trbej strejlati tan visiko gor. Pa te smo zatou šli v NATO. Dva muflona bi njin poslali, pa naj bi se od njeva nafčili, kak se po skalaj skače se pa ta.

Ja, še eno obletnico bi skoro pozabo. Mijno li sta dve leti od podpisa protokola. Kakšega, se pijate? Gospod minister Presečnik pa Gospod sobočki župan sta maja 2001 podpisala protokol od gradnje zunajnovojskega križanja Lendavske vilice. Najkesnej v gesen tistoga leta (2001) naj bi se začelo delati. Pa se nej. Pa nika vō ne vidi, ka bi se naj. Zaj pa fajm sidimo v avtoja pred spuščeni zapornicami pa si brodim. Kasete si kujpte. Pa se fčite tuje jezike. Do tečas, ka čakate pred zapornicami. Lejko se pa že zaj začati veseliti, ka do v jesen oudpri še en falat avtoceste. Prej ka de ga 27 kilometrov. Ne vōrvlete. Pelajte se po obstoječon falati pa si števec za kilometre na nulo dente. Naš ati se je sedenkrat pelo, pa njemi je nikdar nej pokazalo 4 kilometre, kak nan ovi z Lublane gučijo. Naš ati je negi vō najšo, ka mamo f Sloveniji eno najdrakši cestnin v Evropi. Bar negi ka smo med prvimi.

P. S.: Nika san nej pozabo. Bar inouk. Fajn bojte!

VANKEK

Magistra
farmacije Vida
Kuhar - Kovačič

»Izziv, ki me zmeraj znova pritegne«

Z našega štedilnika

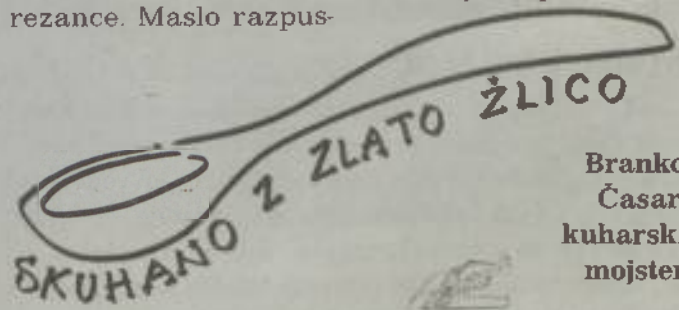
timo, na njem svetlo prepražimo moko, zalijemo z mlekom in mešamo, da se zgosti. Odstavimo in ohladimo. Primešamo jajce, narezano solato, drobtine ter začínimo s soljo in poprom. Rahlo premešamo in damo v pomaščen oz. z maslom namazan model, ki ga potrosimo z drobtinami. Pečemo 20 minut v pečici pri 170 °C. Pečeno pustimo stati v modelu 5 minut, nato zvrnemo na desko in poljubno razrežemo.

Jagodni zavitek

Sestavine: 350 g vlečene testa, 1000 g jagod, 100 g sladkorja, 30 cl kisle smetane, 3 jajca, 1 vanilin sladkor, 80 g drobtin, 100 g margarine.

Priprava:

Vlečeno testo razprostrimo po deski, pokapljamo z raztopljeno margarinom in potresemo z drobtinami. Na tri četrtine površine nalagamo narezane jagode, ki jih posladkamo s sladkorjem in vanilin sladkorjem. Nazadnje pokapljamo s polovico pripravka iz smetane, v kateri smo razžvrkljali jajca. Zvijemo in položimo v pomaščen pekač. Surov zavitek premažemo s preostalim smetanskim pripravkom. Pečemo 45 minut pri 180 °C. Malo ohlajen zavitek narežemo in potresemo s sladkorjem v prahu.

Branko
Časar,
kuharski
mojster

Beluši z morskim listom v jogurtovi omaki

Nadevan rostbif Zapečena solata Sveža solata

Jagodni zavitek

Beluši z morskim listom v jogurtovi omaki

Sestavine: 400 g fileja morskega lista, 200 g zelenih belušev, 80 g limone, 20 cl vode, 10 g gustina, 10 cl navadnega jogurta, sol, poper, 5 cl limoninega soka.

Priprava:

Beluše olupimo in zavijemo v fileje morskega lista, solimo in popramo. V posodi z malo vode in limoninimi krlji skuhamo ribje zvitke z beluši, odcedimo in ohladimo. Ohlajene položimo na krožnik in prelijemo z jogurtovo omako.

Priprava omake:

Vodo pristavimo in vanjo zakuhamo gustin, ki smo ga razmešali v limoninem soku. Prevremo, odstavimo in ohladimo. Primešamo jogurt in začínimo.

Nadevan rostbif

Sestavine: 80 g šampinjonov, 40 g gnjati, 20 g petersilja, 80 g čebule, 50 g masla, 1 jajce, 70 g drobtin, sol, poper, 800 g rostbifa, 100 g korenja, 100 g cukiinov (bučk).

Priprava:

Šampinjone operemo in zrežemo na tanke lističe. Gnjat in čebulo zrežemo na drobne kocke, petersilj sesekljamo. Maslo razpus-

svetovanje pacientom. Tem zelo radi svetujemo, predvsem o pravilnem jemanju zdravil, o zdravi prehrani in zdravem načinu življenja. Vedno skušamo najti čas, da prisluhnemo ljudem, ki pridejo v lekarno. Menimo, da prijazna beseda in dober strokovni nasvet rešita marsikatero težavo.

Kaj imate predvsem v mislih? »Ljudem bi rada povedala, naj varujejo svoje zdravje, ki je v bistvu naše največje bogastvo in dragocenost, ki se je zavedamo šele takrat, ko smo bolni. Prav zato se vedno poudarja, da je treba živeti zdravo in nekaj narediti za svoje zdravje. To pomeni, da je treba spremeniti svoje življenjske navade, če so nezdave. Začeti je treba že danes, nikakor ne odlašati na jutri.«

Prosti čas? »Rada berem, kolesarim in nekaj malega tudi vrtnarim. Poleg tega se rada sprehajam in zelo rada potujem. Ne le po Sloveniji, ampak tudi po tujini. V Švici imam sorodnike, ki jih z veseljem obiskujem. Tudi morje mi je všeč. Skratka, rada se potepam.«

Bi nam razkrili še vaše načrte? »Da, vsekakor. V ospredju sta izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, kar je organizirano na republiški ravni, predvsem na fakulteti in lekarniški zbornici. V zadnjem času sem se izobraževala v okviru posebnega programa za sladkorne bolnike, za katere farmacevti še posebej skrbimo. Vedno je kaj novega, zato moramo v našem poklicu neprestano slediti dogajanjem.«

Milan Jerše

»Po rodu sem iz Rakičana, kjer sem preživela svoje otroštvo. Gimnazijo sem obiskovala v Murski Soboti. Posebej sta me zanimali kemija in biologija, nato pa me je prijateljica navdušila za farmacijo. Spoznala sem, da bi mi ta oblika študija »ležala«. Tako sem se vpisala na ljubljansko fakulteto za farmacijo in jo uspešno končala. Pri tem so mi bili v veliko pomoč starši in tudi stric, ki bi se jim hotela ob tej priložnosti zahvaliti. Po opravljeni diplomi sem prišla v zavod Pomurske lekarne, kjer sem opravila pripravništvo in strokovni izpit.« pravi magistra farmacije Vida Kuhar - Kovačič.

Poklicna pot jo je privedla v ljutomersko lekarno. Sedaj že pet let živi na Cvenu, saj se je v tem času tudi poročila. »Moram povedati, da se tam zelo dobro počutim, ker sem se povsem vživela v novo okolje. Pokrajina mi je zelo všeč, ljudje so zelo prijazni in pozorni ter so me lepo sprejeli.«

Kaj vam sploh pomeni ta poklic? »Moram povedati, da mi poklic pomeni zares dosti, saj čutim osebno zadovoljstvo. Gre za zelo zanimiv poklic in izziv, ki me zmeraj znova pritegne. Čeprav se običajnemu obiskovalcu morda zdi, da je v lekarni vsak dan v bistvu enako, to ne velja. Vsak dan je v resnici drugačen, zmeraj pridejo drugi ljudje z drugačnimi težavami in zahtevami. Skratka, poklic je zelo dinamičen pa tudi zelo zahteven. Treba je namreč veliko zbranosti in znanja,« dodaja sogovornica.

Ne pozabi omeniti, da ljutomerska lekarna, kjer je zaposlena pet let, deluje na tej lokaciji že 25 let. Od nje zvem še marsikaj zanimivega. Med drugim tudi to, da z zdravili, pomožnimi zdravilnimi sredstvi in tehničnimi pripomočki oskrbujejo občane Ljutomera in njegove širše okolice. »Pred približno dvema letoma smo lekarno prenove. Tako je prostor za izdajo zdravil mnogo večji in svetlejši za številne stranke. Zaposleni smo veseli, ker imamo posebej urejen prostor za

Sonce in kožna preobčutljivost

Sončne opekline in kožne poškodbe zaradi sonca se pokažejo šele čez čas. Nekateri ljudje pa doživijo neobičajne kožne reakcije tudi, če so na soncu le nekaj minut. Njihova koža pordi, srbi, se lupi, pojavijo se koprivnica, mehurji ali izpuščaji. Ti posamezniki so preobčutljivi za sonce. Fotoalergija je kožna sprememba, ki je nastala pod vplivom sončne svetlobe in imunoloških mehanizmov. Ogrožene so le osebe, ki imajo razvita protitelesa proti ultravijoličnim žarkom. Gornje kožne plasti se vnamejo. Koža postane rdeča, srbi, je boleča na dotik, se lupi ali pa dobi izpuščaje. Ogrožene so le osebe, ki imajo razvita protitelesa proti ultravijoličnim žarkom. Najbolj izpostavljeni so svetlopolti, pegasti ljudje in tisti, ki jih presenetijo močni sončni žarki na dopustu ali potovanju v južne kraje. Pojavi se lahko že ob rojstvu ali šele pozneje z leti. Lahko je povezana z avtoimunsko boleznijo ali je brez očitnega vzroka (primarna fotoobčutljivost).

Nemalokrat nastane tudi s soncem povzročena koprivnica. Domneva se, da se pod

vplivom ultravijoličnih žarkov v koži sproščajo alergeni, ki sprožijo še neraziskano imunsko reakcijo. Že po nekaj minutah, do pol ure po izpostavitvi sončni svetlobi se pojavijo hud srbež, koprivnica in otekline.

Fototoksičnost so kožne spremembe, ki se razvijejo pri osebah, ki so bile izpostavljene sončni svetlobi, ob tem ali pred tem pa so bile v stiku s posebno snovjo (fotosenzibilizatorjem). To so lahko različna hranila, sokovi, zdravila in kozmetični pripravki. Snov vsrka energijo sončnih žarkov, nato pa jo v obliki prostih radikalov ali reaktivnega kisika sprosti v kožo in pri tem poškoduje celice. Posledično odmerki sončne svetlobe, ki bi jih sicer koža zlahka prenesla, povzročijo hudo vnetno reakcijo, podobno sončnim opeklinam. Reakcija se lahko razvije pri vsakem človeku.

Opekline ali alergija? Dostikrat ne vemo, ali smo samo opečeni ali imamo alergijo. Eden od pokazateljev je vsekakor čas nastanka kožnih sprememb. Alergijska reakcija se ponavadi pokaže zelo hitro, ko smo na soncu. Opekline pa se pojavijo pozneje. Prepre-

čevanje in zdravljenje enih in drugih pa se prepletata. Zaščita pred čedalje nevarnejšim soncem je vsekakor bistvenega pomena. Uporabljajte kreme in mleka za sončenje z dovolj visokim faktorjem. Nekoliko višji naj bo za obraz, vrat in roke, ki so stalno in veliko bolj izpostavljeni. Ne pozabite namazati uhljev in ustnic. Pri slednjih bodite zelo dosledni, če imate herpes. Kremo ali mleko za sončenje nanesite vsaj pol ure pred izpostavljanjem soncu. Le tako se lahko učinkovine zadostno vsrkajo v kožo in nas ustrezno ščitijo. Vsebujejo naj filtre za UVA in UVB-žarke. Preverite, ali je zaščitno sredstvo vodotopno ali ne.

Ustrezna oblačila, široka pokrivala in očala so še kako pomembna, še posebej, če jemljete zdravila, ki so fotosenzibilizatorji (katran, psoraleni, fenotiazin, nekateri antibiotiki, stilbeni, diuretiki). Soncu se poskušajte izogniti, če se le da. Če lahko pride ob uporabi vašega dermalnega pripravka do fototoksičnih reakcij, ga morate pred sončenjem temeljito odstraniti. Za zaščito upora-

bite pripravke v obliki hidrogelov z visokim zaščitnim faktorjem širokega spektra (UVA in UVB), ki ne vsebujejo maščob in emulgatorjev. Bolečo in srbečo kožo mažemo z antihistaminiki ali kortikosteroidi v obliki gelov ali krem, ki obenem prijetno hladijo. Pripravi so tudi geli z aloe vero, ognjičem in kamilico. Tekoči pudri z lokalnimi anestetiki ali brez njih pripomorejo k ublažitvi alergičnih težav. Pripravki s pantotensko kislino in ribjim oljem pa pomagajo pri obnovi kože. Če ni pri roki drugega, so v veliko pomoč hladni obkladki. V današnjem času onesnaževanja okolja in ozonskih lukenj prodre do nas vedno več nevarnih ultravijoličnih žarkov. Izogibajmo se močnemu soncu v popoldanskem času. V vročih dneh uporabljajmo zaščitne kreme z ustreznimi faktorji, tudi če je oblačno, saj nevarni ultravijolični žarki prodirajo tudi skozi oblake. Posebej pazljivi pa bodite, če ste preobčutljivi za sonce ali uporabljate katerega od fotosenzibilizatorjev.

Vida Kuhar - Kovačič, mag. farm.

Besede
mode

Žareče

»Meni nebo odprto se zdi, kadar se v tvoje ozrem oči ...«
je del kitice neke pesmi Franceta Prešerna.

Oko lahko metaforično pokriva pojme lepote, svetlobe, sveta, veselja in življenja. Vsekakor je pomemben element, ki nam z zaznavo odpira mnoga vrata. Izraz v očeh lahko podvoji veselje, solza v njih pogloblja žalost. Barva le-teh je prvi razlog, da razmišljamo, kaj se poda k njim. Ne govorimo samo o ličilih, temveč tudi o oblačilih. Oboje lahko barvo oči poudari ali zasenči. Pomembno je, da znamo izbirati tako, kot se počutimo.

Zakaj se v kozmetični industriji vedno znova pojavlja črni svinčnik? Na njem je očitno nekaj magičnega, saj ga zaznamuje veliko skrivnosti že od egipčanske Kleopatre naprej. Tudi

Brigitte Bardot je zapeljevala v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja z očmi, odetimi v črno. Trend se vsekakor ponavlja. Bledolični obrazi so bolj zapeljivi zvečer, saj črna obroba zahteva prej precizno in kontrastno ličenje. Danes stilisti svetujejo črno obrobo družno z razpršenimi umetnimi trepalnicami. Le-teh je na izbiri kar nekaj. Ne glede na modo ličenja oči ostajajo v središču pozornosti. Z vsakim nazdravljanjem zblizujejo ljudi, z vsakim nasmehom razveseljujejo. So ogledalo duše, zato jih je vredno negovati.

Tatjana Kalamar M.

Bioenergoterapevt Štefan Titan odgovarja

Gospod Jože sprašuje, kakšna je razlika med življenjsko energijo in bioenergijo in v čem se razlikujeta.

O tem je bilo že veliko povedanega in tudi napisanega. Žal pa večina ljudi to zadevo zelo na grobo posplošuje in govori le o bioenergiji. Razlika je očitna. Življenjska energija je energija našega eteričnega telesa, posplošeno povedano je to energija naše duše. To energijo imamo vsi in deluje spodbujajoče ali zavirajoče na naše počutje in zdravje. Življenjsko energijo merimo z odstotki od nič do sto. To energijo dobivamo in jo povečujemo čez dan. Sonce in svetloba sta vir življenjske energije, ki se akumulira v čakrah (to so energetski vrtinci) in se potem prenaša preko meridianov (to so energetske poti) po telesu. Čakre in meridiani so povezani z žlezami z notranjim izločanjem (limfne žleze) in uravnavajo delovanje le-teh. Višja ko je življenjska energija, boljše se počutimo, bolj smo zdravi in imamo uravnoteženo hormonsko delovanje. Če pride do znižanja življenjske energije (na to predvsem delujejo kozmična, zemeljska in tehnična sevanja), potem se poruši ravnovesje in nastajajo bolezenska stanja, ki jih strokovnjaki s področja medicine težko zaznajo, zato se velikokrat pojavlja diagnoza, da gre za bolezen neznanega vzroka.

Življenjsko energijo uravnavamo z zdravim spanjem (postavitve postelje v zdravo cono) in tudi z zdravim delovnim mestom (da ne sedimo na eni od geopatogenih con). Življenjska energija je nosilec našega življenja in zdravja. O tem bi lahko pisal še in še, pa bodi dovolj. Če želite zadevo proučiti podrobneje, si preberite mojo knjigo Bioenergija in drugačnost življenja.

Življenjske energije ne smemo in ne moremo dajati drugim, ker je količinsko omejena, saj lahko zbolimo, če jo dajemo drugim. Bioenergija pa je povečana življenjska energija, ki jo imamo le redki. Ta energija je za 150 odstotkov povečana življenjska energija. Ta presežna energija se čisti v 1. i.

grelnem trikotniku (jetra, vranica, priželjc) in se prečiščena pretaka po posebnih termalih v dlani in prsti rok. Drugi del pa poteka v glavi in napaja tretje oko. Ker je to prečiščena energija, se vedno bolj kot bioenergija uporablja izraz prano energija in namesto izraza bioterapija prano terapija. Posamezniki, ki imajo sposobnost, povečano energijo predelati v bioenergijo, lahko to energijo dajejo drugim. S tem jim povečujejo manjkajočo življenjsko energijo. Povečajo energetske moč, vzpostavijo ravnovesje in s tem pospešijo delovanje imunskega sistema, kar poveča uspešnost zdravljenja. Bioenergije nimamo vsi! Imamo pa življenjsko energijo.

Moj odgovor gospe Mariji bo kratek, čeprav je njeno vprašanje obsežno.

Ker pravite, da imate osteoporozo in da ne smete na sonce, jaz pa sem priporočal sončenje, vam res lahko pritrdim, da je pretirano sončenje škodljivo in povzroča kožnega raka. Še vedno pa vsem ljudem priporočam obilo sončne svetlobe. Izpostavljanje sončni svetlobi ne pomeni le sončenja na plaži ali ob bazenu, ampak tudi gibanje na svežem zraku, tudi v senci. Med sončenjem priporočam zmernost. Sončnim žarkom se je najbolje izpostavljati dopoldne do 11.30, popoldne pa po 15.00. V intervalu med 11.30 in 15.00 ne priporočam izpostavljanja soncu, ker je tedaj intenzivno sevanje največje.

Zakaj sončenje? Ker je za osteoporozo značilno pomanjkanje vitamina D, to pomeni, da je manjša zmožnost vezave kalcija na kosti, prihaja do prhkosti kosti, kalcij pa se nalaga v sklepih. To povzroča zatekle in boleče sklepe, bolijo pa tudi kosti. Da bi se spet povečala akumulacija kalcija v kosteh, predlagam povečan vnos vitamina D, ki ga lahko dobimo tudi iz hrane (posebej losos, tuna, sardele...). Vendar je dobro, da s pomočjo UV-žarkov pospešimo delovanje kože, ki pod vplivom teh žarkov sama proizvaja vitamin D. Sončite se počasi, do rjave barve, za zdravje in ne za videz. Uporabljajte čim manj kemije v obliki raznih kremic za porjavitev.

Na lekarniški tehtnici

Sprva me je astma pestila le v zgodnjih jutranjih urah ali ob zbujanju, prek dneva pa manj ali celo nič. Izbruhnila je nenadoma, pis-kalo je v pljučih, še posebno izrazito pri izdihu, kašljala sem, tiščalo me je v prsih in težko sem dihal. Včasih je bil ponoči ali med telesnim naporom edini znak suh kašelj, ki sem ga po neumnosti blažila s kašljevim pomirjevalci (antitusiki). Drugič sem kašljala z gostim izpljunkom. Težave so minile v nekaj minutah ali pa so trajale več ur ali dni. Nekajkrat so se pojavile polagoma in počasi pojemale. Zgodnje opozorilo je

z znojenjem. Zdelo se je, da življenje prehaja vame prek pljuč kot nepremostljiva ovira.

Zdravnik je rekel, da imam astmo, kronično bolezen dihal, ki se je razvila, ker so se zaradi čezmerne odzivnosti na alergene iz okolja vnele dihalne poti. Osumljeni so bili pršica, plesni, prah, pelodi, diakter izločki živali, cigaretni dim, določena hrana in nekatera zdravila, ker jih preobčutljivo telo lahko prepozna kot tujke in se nanje burno odzove. Tudi nealergični sprožilci, denimo telesni napor, virusne okužbe in hitre temperaturne

Izogibam se alergenom in drugim sprožilnim dejavnikom. Odstranila sem alergene iz stanovanja in se ne izpostavljam dražejim snovem. Poskrbim, da je vlažnost v stanovanju nižja od 50 odstotkov, ker se ob višji radi razbohotijo plesni in pršice. Domače živali poslej živijo zunaj, nepogrešljive hišne ljubljence pa tedensko okopam in jim onemogočim vstop v spalnico. Seveda jih lahko tu in tam brez škode pobožam.

S pravilno tehniko merim maksimalni pretok izdihane zraha in vrednosti skrbno zapišem. Merim ga redno tri do sedem dni vsak

Lepo je dihati s polnimi pljuči

bilo srbenje po prsih ali vratu. Med napadom je postalo dihanje zelo težko in me je navdalo s tesnobo in strahom. Nagonsko sem sedla vzravnano in si nagnjena naprej pomagala z vratnimi in prsnimi mišicami pri dihanju, vendar sem se morala kljub temu boriti za zrak, na napor in tesnobo pa sem se pogosto odzvala

spremembe bi lahko bili mogoč vzrok, stres in čustvene spremembe pa bi astmo poslabšale. Mogoče je nastala po alergijskem nahodu, ker si ga nisem zdrazil. Točen vzrok je ostal neznan.

Povedal mi je o nezdravilskih ukrepih in mi predpisal olajševalna in preprečevalna zdravila. Življenje je postalo boljše kot kadarkoli prej, saj sem začela bolj ceniti stvari, za katere me je bolezen hotela prikrajšati.

S preprečevalci preprečim astmatična poslabšanja, ker delujejo protivnetno na sluznico dihal. Z olajševalci pa obvladujem astmatično stisko, ker sprostito skržene dihalne poti. Ob sočasnem jemanju uporabim najprej olajševalec. Če je le mogoče, počakam vsaj deset minut in nato vdihnem še protivnetno zdravilo. Kadar sta potrebna dva ali več vdihov, med enim in drugim počakam vsaj minuto in pršilnik dobro pretrese, sicer pride iz njega le nosilec, ne pa tudi zdravilo. Po uporabi si izperem usta.

drugi mesec, dvakrat dnevno, zjutraj in zvečer, če se v tem času astma ni poslabšala. Merim ga dva tedna po spremenjenem zdravilskem odmerku. Enako ravnam ob pojavu simptomov, ki govorijo o poslabšanju, pri kašlju piskanju, težki sapi pri manjšem naporu kot običajno in prehladu. Zračni pretok merim, ko sem izpostavljena sprožilcem astme, in vedno, kadar se njegova spremenljivost preveč zveča, tudi če me na astmo ne opozarjajo simptomi.

Zdravil kljub dobremu počutju ne opuščam, ker ne dovolim, da bi astma prikrilo napreduje. Napadom, ki jih sproži telesna obremenitev, se izognem z uporabo zdravil pred začetkom navora. V telesnih dejavnostih prekašam mnoge zdrave vrstnike.

Ovire, ki mi jih je postavilo življenje na pot, so se pokazale kot milost, ker jih znam preskočiti. Življenje je resdar in lepo je dihati s polnimi pljuči.

Janez Špringer, mag. farm.

Aktivni ob pravi uri

Če bi radi postali telesno bolj aktivni in se resneje začeli ukvarjati s športom, pa ne veste, kdaj bi bilo to za vas najbolj koristno, upoštevajte priporočila poznavalcev. Zdravniki, strokovnjaki za športno medicino in kronobiologi priporočajo, naj vsak, preden se začne intenzivneje ukvarjati s športom, prouči svoj bioritem in upošteva nekaj splošnih nasvetov, ki so plod številnih raziskav, ki so jih že opravili na tem področju. Intenzivna športna aktivnost dobro dene predvsem v zgodnjih popoldanskih urah. Takrat, ko človek opravi večino svojih poklicnih obveznosti, se želi sprostiti, da bo v dobri psihični in fizični kondiciji lahko preživel še prijeten večer.

Poleg tega splošnega pravila pa velja upoštevati še najprimernejše čase za posamezne športne aktivnosti. Ameriški strokovnjaki za športno medicino menijo, na primer, da naj bi nogometaši začeli z intenzivnim treningom in tekmovalni okrog 17. ure (trajajo pa lahko do 21. ure), ob 22. napoči čas, ki naj bi bil optimalen za plavalce.

Nagradna križanka

Od 29. maja
do 26. junija

Za mlade od 6. do 96. leta,
ki priznavajo ljubezen

HOROSKOPEN

Pripravlja:
Agencija Hogod

	AVTOR: STEFAN HAJDNJAK	STEKLENA CEVKA ZA ODMIRO TEKOČINE	VOJAŠKI ODPOSLA- NEC	TALNA GOZDNA RASTLINA	PISATELJ CALVINO	JELKA	MOJZEŠOV BRAT
	NARAVO- SLOVNA VEDA						
	LJUBITELJ, DILETANT						
	GLASBILLO, NA KATERO SE IGRA S PIJANJEM						
	VRHUNSKI ŠPORTNIK GUBA, KI POKRIVA ZRKLO			INDUSTRIJA RASTLINA OZKA, STRMA DOLINA			
PEN	KUBANSKI PLES	HARPUNA, VILICE	KRAJ PRI MARIBORU		IVAN DANEU		
			PREPROST PLUG		NOVINAR BERGANT		
POKLICNA PANOJA				URAD, PISARNA			
				ŽGANJE (ZASTAR.)			
DOLGOREPA PAPIGA				KNJAZNA POLICA SAMO- ZADOVOLJEN ČLOVEK			
NOGOMETAS AČIMOVIC				ŽUPNIŠČE			
				VRSTA DETELJE			
AŠKERČEVA BALADA					NORVJSKA BOŠIJA BORJA PREDMET POGOVORA		
ANTON OCVIRK			VRSTA APNENCA, IKRAVEČ RADKO POLIC		DRAGO IBLER GLAVNA ODRSKA ZAVESA		
	GRŠČINA						
PEN	PROSTOR ZA AVTO						
GRŠKA BOGNAJA ZEMLJE			IZOLACIJA			POHORSKI GRANIZ	LUKA V IZRAELU
			SOONI IZREK KAZNI				
AMERIŠKA PISATELJICA (LOUISA MAY)				IGRALKA NIELSEN			
				SMUČARKA STEGGALL			
ROBERT JARNI		AM. PEVKA (JOAN) JAPONSKI POLITIK (AKIRA)			GIBANJE TEKOČINE		
					IGRA S PALIČICAMI		
JANEŽ (LAT.)			ŠPANSKO ŽENSKO IME				
			NAJSTNIK				
TRUP, TELO (ZASTAR.)				ANTIČNO BREMČALO SLADKO- VODNA ROBA			OŽNA NA MALAKI
					LEV KREFT		
ČLAN AKADEMIJE					AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA		
PEN	GORSKI DIVJI KOZEL	PREDNIK SPANCEV PLATONOVA FILOZOFSKA MISEL		NOGOMETAS KARIČ			
				KINEMATO- GRAFI			
GREGORY PECK			DUHOVITA ZGODBICA S SLABO NAPOLNJENA BLAZINA				
			DELEC Z NEGATIVNIM HABOJEM				
DANSKI OTOK V OŽNI MALI BELT			PERZUJA			SUŽNJA V HAREMU	RAČUNAL- NIŠKI PONILNIK
MERSKA ENOTA ZA ALKOHOL V KRVI					TRENJE		
					SLOG ZABAVNE GLASBE		
ŠPORTNI NOVINAR (ANDREJ)				MORSKA RIBA GORSKO REŠEVALNI ČOLN			
	VEČJI KOS POHITVA MESNA JUHA Z ZELENJAVO			DEL VIETNAMA KOMISARKA OZN (SADAKO)			
PEN							
OSEBA IZ BIBLIJE			SMOLA TROPISNIH DREVES ZMAGA V ŠAHU				DRUŽBENI POLOŽAJ
DENAR V ETIOPIJI		RUSKO LETALO, ZEN. PRINCIP KITAJSKJE FILOZOFIJE			STAR IZRAČLO PLAČILO	IVO SVETINA EMOTIVNI VEKTOR V MATEMATIKI	
NAJVEČJA CELJNA				MEŠTO V BELGIJI, AALST			
				ALUMINIJ			
ŽENSKA, KI RECITIRA							
GLAVNO MESTO JORDANIJE				KEMIJSKI ELEMENT (LI)			

OVEN

(21. III. – 20. IV.)

Prinašalka novic ne bo povedala ničesar novega, naredila pa bo veliko zmedo. Odnosi s sorodniki se bodo poboljšali. Tisto, kar boste zdaj napisali, bo imelo rep in glavo. Z užitki bo bolje, da jih imate pod kontrolo, ker bi se pretiravanje lahko maščevalo. Sicer srečen mesec in velika možnost je, da se vam bo izpolnila neka velika želja. Veselje z najdražjimi. Odgovornost se bo povečala, s tem pa tudi skrb.

BIK

(21. IV. – 21. V.)

Na priložnost, ki bo padla z neba, ne čakajte in vsake ideje ne obešajte prehitro ne veliki zvon. Čakanje na neki dogodek bo samo podaljševalo negotovost. Dobro veste, da je vse odvisno od vas. Naj se vam preveč ne mudi, ker lahko v naglici podrete vse, kar ste z muko zgradili. V novem položaju se boste počutili prijetno. Z vsakim naslednjim srečanjem boste vse bolj zaljubljeni. Najprej prepri, nato zabava. Energija raste.

DVOJČKA

(22. V. – 21. VI.)

Morda se niti ne zavedate, kako močan vpliv ima na vas moda, kar pa seveda ni nič slabega, če ostane ta vpliv okviru običajnega. Ne obljublajte večne zvestobe za vsakim vogalom in ne govorite, da boste ljubili do groba. Dobro je, da se zavedate svojih omejitev in obveznosti. To vam bo koristilo pri odločanju in vam prihranilo energijo. Bliža se trenutek življenjske spremembe. Doma boste dobili pozitivne točke, ker boste naredili nekaj dobrega, česar nihče ne bi pričakoval.

RAK

(22. VI. – 22. VII.)

Pripravite hišno zabavo. Dobro se boste imeli, pa še nekaj drugega bo. Pomembno, da ne mešate simpatije, ljubezni in prijateljstva, ker lahko pride do negotovosti ali celo do nesporazumov in napetosti, kar vas bo odmaknilo od reševanja pomembnejših zadev. V poslovnem smislu je obdobje pred vami ugodno, kar bo treba izkoristiti. Predmet, povezan z zgodbo, polno spominov, bo dal zanimivo idejo.

LEV

(23. VII. – 22. VIII.)

Doma bo v tem obdobju nekoliko stresno, pri načrtovanju, uveljavljanju in uresničevanju ambicij pa dokaj ugodno. Nezanoslivo ali celo nevarno bo pri športu, vožnji in podobnem. V drugi polovici meseca več družabnega in zabavnega življenja, ki bo prineslo novo poznanstvo, morda prijateljstvo ali celo kaj več. Morda se bo vžgal ogenj, ki ne bo tako hitro ugasnil. Vaš dobi okus bodo v vašem okolju posnemali.

DEVICA

(23. VIII. – 22. IX.)

Začetek meseca bo lep in poln dosežkov. Prijetni pogovori, morda celo finančna injekcija. Kljub vsemu naj na splošno za ta mesec velja, da je treba biti previden in preudaren in si vzeti čas za premislek. Ne poznate polovičnih poti, zato je to toliko pomembnejše. Vaš vladar je Merkur, ki vam zagotavlja energijo. Okrog 22. jo boste še posebej potrebovali. Previdno z nadrejenimi in vložite vse moči, da izpolnite zahtevno nalogo.

TEHTNICA

(23. IX. – 22. X.)

Pomirili boste dve sprti strani, ki se bosta pozneje, vsaka po svoje, dobro oddolžili. Zadovoljni boste s svojim videzom, uspešni boste (posel, študij), kar bo ugodno vplivalo na fizično privlačnost. Tistega, ki vas spoštuje (in morda še kaj več), ne poskušajte izkoriščati. Na splošno ugoden čas, ki bo prinesel tudi številna družabna srečanja. Ljubosumnost bo pokvarila marsikaj. Začnite varčevati. Obseg dela se bo povečal.

ŠKORPIJON

(23. X. – 21. XI.)

Precej negotovo obdobje, ki tudi ne bo prineslo rešitve. Tudi odnosov v okolju ne boste znali dobro uskladiti. Po 20. se bo nekoliko popravilo. Še najbolje bo v ljubezni, zato na tem področju naredite največ, kar se da. Zdelo se vam bo, da nekdo pripravlja napad na vas, kar bo vplivalo na vašo previdnost. To bo dobro. V neki skrivnostni sliki, ki se vam bo prikazala, boste našli zanimiv odgovor. Neki detajl na vas naj bo kostonjevo rjave barve.

STRELEC

(22. XI. – 21. XII.)

Pazite, da vas v začetku meseca ne bo zaneslo v višave. Razmere zahtevajo, da trdno stojite na tleh, nestvarnih načrtov se ogibajte! To upoštevajte in v prihodnost boste lahko gledali z zaupanjem. Stik, ki bo v začetku videti površen, se bo razvil v zanimivo komunikacijo, ki bo imela več smeri. Ob tem se zavedajte, da počenjanje več stvari hkrati ne more prinesiti dobrih rezultatov. Čas ne leži na cesti!

KOZOROG

(22. XII. – 20. I.)

Nehote boste oddajali sporočila, ki jih bo nekdo razumel po svoje. Na koncu bi lahko iz tega še kaj nastalo. Možne ovire ali problem s partnerjem. Sicer sproščeno in mirno obdobje, ki se bo proti koncu meseca nekoliko zapletlo. Ugodno za poslovne zadeve, umetnost, lepoto. Pozorni bodite na dvoličnost, hinavščino in opravljanje. Razmislite o razmerju med delom in zabavo v prostem času. Malo več gibanja.

VODNAR

(21. I. – 19. II.)

Preglejte poletno garderobo in jo nekoliko zamenjajte, sicer boste poleti preveč staromodni. Ugovarjali boste, čeprav tokrat argumenti ne bodo na vaši strani. Energija in moč v porastu, vendar je ne razsipavajte kar tako. Velika možnost, da zaradi prenapetosti naredite napako. V drugi polovici meseca bo vse enostavnejše. Prizadeli vas bodo neiskrenost in nepreverjene govorice. Spoštujte pravila, napisana in nenapisana.

RIBI

(20. II. – 20. III.)

To, kar mislite vi in o čemer razmišljate, ni nujno, da dela tisti, od katerega to tudi pričakujete. Pred vami je precej zabaven in sproščen mesec, na poklicnem področju pa se bodo zgodile pomembne stvari. Kar se zabave tiče: zmernost, ne pretiravajte! Ugodno za družinske in sorodstvene zadeve. Da boste dosegli uspešen rezultat, boste morali godrnjati, vsekakor pa ne smete odnehati! Ugotovili boste, da imate ob sebi nekoga, ki mu lahko zaupate. To vam bo dalo moč.

Ižrebanci Vestnikove nagradne križanke

(R. S. 2003)

REŠITEV: BEPOP, GAME OVER

1. nagrada v vrednosti 10.000 SIT
Mojca Tamaš, G. Bistrica 130a, 9232 Črenšovci
2. nagrada kuharska Boug žegnaj:
Boris Lanjšček, Prešernova 59, 9000 M. Sobota
3. VESTNIKOVE MAJICE:
Helena Vuk, Zvezna ul. 4, 9000 M. Sobota
Janez Košar, Lipovci 266, 9231 Beltinci
Borut Jug, Šratovci 26, 9252 Radenci
Vlasta Skrbinšek, Podgora 23, 2394 Kottlje
Danijel Gomboš, Mlinska 48, Bakovci, 9000 M. Sobota

Nagrajencem čestitamo. Potrdila za nagrade bodo prejeli po pošti.

Povabilo k reševanju

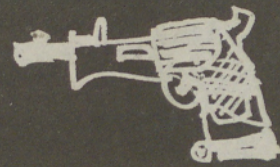
Potrudite se in rešitev na osenčenem polju pošljite samo na dopisnici (skupaj z davčno številko) na uredništvo Vestnika, Ul. arh. Novaka 13, M. Sobota, s pripisom Penova nagradna križanka, do vključno petka, 6. junija 2003. Pet reševalcev bomo nagradili, in sicer z nagrado v vrednosti 10 tisoč tolarjev, kuharsko knjigo Boug žegnaj, knjigo Zgodovina Prekmurcev, čestitko na Radiu Murški val in Vestnikovo majico. Če vam bo delal težave kakšen zemljepisni pojem, je dovoljena uporaba atlasa. Veliko užitek!

Izdaja ga Podjetje za Informiranje. Odgovorni urednik matičnega časopisa je Janko Votek, uredniki Pena so Bojan Peček, Jože Rituper in Irma Benko. Oblikuje ga Endre Conter, za fotografije skrbita Nataša Juhnov in Jure Zauneker, lektorica Nevenka Emri. Računalniško ga oblikuje Robert J. Kovač. Za Pen ni posobne naročnine!

Šlo je za umor in ne povzročitev smrti iz malomarnosti ali silobran

OSTE
BAKAL

I Z M O J E G A A R H I V A

Umorila ga je s štrikom, katerega je on pripravil zanjo

XVa

Gotovo se mnogi še vedno spominjajo dogodka, ki je bil obravnavan pred nekaj leti pred velikim senatom Okrožnega sodišča v Murski Soboti, kateremu je predsedoval sodnik Roman Petek (sam je že najmanj tri leta odvetnik, op. p.). Takrat je potekala odmevna glavna obravnava zoper 64-letno Ano Iskra iz Gerlincev na Goričkem, ki so ji sodili zaradi umora takrat 62-letnega moža Jožeta Iskro. V obtožnici, katero je zastopal okrožni državni tožilec Žarko Bejek, je bilo zapisano, da je Ana Iskra v nedeljo, 22. novembra 1998, dopoldne v Gerlincih 114, v občini Cankova, med splošnim prepirom, razgrajanjem in pretepom umorila svojega moža, in sicer tako, da mu je okrog vratu od zadaj zavila štrik (vrv) in ga najmanj pet minut pritiskala in zatezala, da je Jože Iskra zaradi zadušitve preminil. Nesrečna ženica se je morala prepričati, da je agresivni in napadalni mož mrtev, saj bi bilo v nasprotnem resno ogroženo njeno življenje. V svojem zagovoru je namreč obtožena povedala, da se je vse skupaj začelo pred 20 leti, toliko časa je namreč morala prenašati vse grožnje, pretepe,

ponižanja ..., izjemno hudo pa je postalo, ko se je njen pokojni mož invalidsko upokojil. Od takrat naprej naj ne bi počel ničesar drugega, kot da je pil in razgrajal doma ter pretepal tako njo kot hčerko Antonijo, ki je živela pod isto streho, ogrožena pa je bila tudi njena (v tistem času) 9-letna hčerka.

Kritičnega dne je Jože Iskra zgodaj zjutraj odpeljal mleko v zbiralnico, in sicer je takrat še bil trezen, toda približno okoli 9.30 ga je vinjenega sosed pripeljal domov. V takšnem stanju nenehnega uživanja alkohola niti ni potreboval veliko, da se je spet napil. In namesto da bi šel spat, kot sta mu menda predlagali obtožena in hčerka, je v vinjenem stanju začel prepir z ženo in hčerko. Žalil ju je in grozil, da ju bo še istega dne ubil, potem pa bo sodil še sebi. Žena se je z vnukinjo zaklenila v sobo, hčerka pa je očeta skušala pomiriti. To je Jožeta Iskro še bolj razburilo in je odšel v vetrolov, kjer si je pred tem pripravil večje kladivo - macolo. S kladivom je večkrat udaril po vratih v hodniku in po sobnih vratih. V času, ko je razbijal, sta ga žena in hčerka, ki je v tistem trenutku kuhala

kosilo, poskušali pomiriti. To jima ni uspelo in tedaj je pokojni vzel iz žepa manjši žepni nož ter z njim zamahnil proti hčerki, ki jo je zabodel v levo kolčno stran. Da bi žena preprečila nadaljnje moževno ogrožanje družine, se je z njim začela ruvati, pri čemer sta padla po stopnicah na tla hodnika v pritličju stanovanjske hiše. Jože Iskra je dobil pri padcu tako hude poškodbe, da je na kraju dogajanja umrl, svoje pa naj bi prispevala tudi vrv.

»Že prej sem vzela vrv, ki jo je imel mož pripravljen, da bi umoril vse domače in šele potem sebe. Bila sem prestrašena in močno prizadeta, vedela pa sem, da moram poskusiti rešiti hčerko, vnukinjo in sebe. Nisem želela, da bi ga umorila, in niti sama se ne zavedam, kako se je pozneje vse dogajalo. Vem samo, da sva se skotalila po stopnicah, in ko je obležal poleg mene, sem mu otipala pulz in ugotovila, da je mrtev, nato pa smo poklicali policijo,« je dokaj mirno dejala obtožena, na kateri se je videlo vse trpljenje, ki ji ga je pokojni v življenju prizadejal.

Podobno je pripovedovala tudi poškodovana hčerka Antonija Iskra, ki je tudi

razložila, da je pokojni nenehno pil in da je bil zelo agresiven in napadalen. Da je to držalo, sta zatrdili tudi dve drugi hčerki Dragica Grah in Jožefa Srnko, ki več kot 20 let ne živita na domačiji, toda vedeli sta, kaj se tam dogaja. Tudi nekateri sosedi in vnuk Milan Grah so zatrdili, da je bil pokojni izjemno napadalen in agresiven, ko je bil vinjen, to pa je bilo zelo pogosto. In vse skupaj se je končalo tragično, in sicer je bila obtožena v času dejanja, kot je zapisal izvedenec nevropsihiatrične stroke pokojni dr. Marjan Pregelj, bistveno manj prištevna. Kljub temu je tožilec v zaključni besedi predlagal štiriletno zaporno kazen, zagovornik obtožene, odvetnik Boris Štefanec, ki ji ga je določilo sodišče, pa je menil, da je šlo glede na vsa dolgotrajna trpljenja za silobran, in predlagal oprostilno sodbo.

Toda sodišče je po posvetovanju menilo, da ni šlo za silobran, in je ob upoštevanju vseh olajševalnih okoliščin (nekaznovanje, ogroženost, trpljenje ...) Ani Iskra, ki se je branila s prostosti, izreklo 2 leti in 6 mesecev zaporne kazni, obtoženo pa so oprostili plačila stroškov postopka.

XVb

Opomin so
lahko tudi
pogosti
samomori
najstnikov ...

Bliža se konec šolskega leta in med dobrimi tudi slabi učni uspehi

Kako preprečiti pobege otrok in mladoletnikov od doma?

Glede na to, da se ob koncu šolskega leta v osnovnih in srednjih šolah vsako leto, kot je to običajno, poveča tudi število begov otrok in mladoletnikov od doma, so pomurski policisti pripravili posebno informacijo z nasveti, kako naj bi v takšnih primerih in pred tem ravnali občani. Na območju PU Murska Sobota je v teh obdobjih obravnavanih kar nekaj takih primerov, zato je smotno, da opozorijo na določene preventivne ukrepe pred tovrstnimi dogodki. Samo v letu 2001 je obravnavala omenjena Policijska uprava 11 primerov begov od doma, prav tako je obravnavala kar 27 primerov begov iz Vzgojno-izobraževalnega zavoda Veržej, nič bolje pa ni bilo niti lani. V zvezi z omenjeno problematiko je policija bolj ali manj najbolj izpostavljen državni organ, zato ima njen delež pri preprečevanju in spodbujanju širših preventivnih ukrepov velik pomen. Z analiziranjem in informacijami o stanju vzrokov posameznih pojavov so policisti prišli do ugotovitev, da je najpogostejši vzrok za beg od doma predvsem slab učni uspeh v šoli in s tem povezan strah pred starši in njihovimi pričakovanji, sledijo pa begi otrok in mladoletnikov, ki so žrtev trpinčenja, posilstev in spolnih zlorab.

In kako je treba ravnati, da do bega od doma ne pride?

Predvsem je treba sproti obiskovati govorilne ure in roditeljske sestanke v šoli. Ob tem naj starši spremljajo rezultate otroka oz. mladoletnika v šoli; se pogovorijo z otrokom

o njegovih problemih in težavah ter iščejo rešitev določenih problemov; ne pritiskajo naj na otroka, da bi dosegel določen uspeh oz. cilj, če to ni v mejah njegove sposobnosti. V primerih bega otrok in mladoletnikov, ki so žrtev trpinčenja, posilstev in spolnih zlorab, moramo upoštevati, da nas skupno življenje v soseski, bloku ali ulici postavlja v vse večji položaj soodgovornosti do svojih in tujih otrok. Naloga vseh nas je, da pomagamo otroku oz. mladoletniku, ki je žrtev tovrstnih kaznivih dejanj.

Kaj moramo povedati otroku? »Tvoje telo pripada tebi; tvoj razum in tvoje misli pripadajo tebi in prav nikomur drugemu. Ti imaš enake pravice kot vsi ljudje in te pravice mora vsakdo spoštovati. Pravico imaš, da rečeš ne, da postavljaš meje, da odkloniš vse, kar ti ne ugaja. Zaupaj svoji intuiciji. Pravico se imaš zaščititi in prositi za pomoč. Ni je skrivnosti, ki je ne bi smel deliti s tistimi, ki jim zaupaš. Povej jim, kaj se ti je zgodilo. Pravico imaš govoriti o tem, kar te teži. Bodi blizu tistim, na katere se lahko zanesesh,«

poudarjajo pomurski policisti, ki menijo, da so to ključne točke, ki lahko zmanjšajo tveganje in možnost zlorabe. Odrasli pa moramo pokazati, da res verjamemo v ta načela, tako da se tudi sami v svojem življenju ravnamo po njih. Kljub vsemu pa naj se starši zavedajo, da čim mlajši je otrok, tem bolj je odvisen od zaščite svojih staršev; tudi najbolje informiran otrok, ne glede na to, kako je samostojen in zmožen braniti se, ne more biti popolnoma varen; tudi starši, ki se popolnoma zavedajo potencialnih nevarnosti, morda ne vidijo, kaj se dogaja. Niti prizadeti otrok niti prevarani starši ne smejo dopustiti, da bi jih občutki nekompetentnosti in krivde ovirali pri iskanju pomoči in prizadevanjih, da bi čim prej ustavili zlorabo oz. drug problem, ki privede otroka do bega od doma. Kot starši se moramo še toliko bolj zavedati, da čim mlajši je otrok, tem bolj je odvisen od zaščite svojih staršev.

Prav tako je znano, da tudi najbolje informiran otrok, ne glede na to, kako je samostojen in zmožen braniti se, ne more biti popolnoma varen.

Žal so v tovrstnih kriznih primerih v glavih otrok tudi najhujše misli, kot so samomori in podobno (zadnji je primer iz sosednje avstrijske Štajerske, a žal tudi naši najstniki niso nič drugačni - v zadnjem času sta bila na severovzhodu Slovenije pokopana dva mlada gimnazijca ...). Zato naj bo okolje, predvsem starši, skrbniki in pedagogi, še posebno previdno.

Model Eva Hercigova se bori proti govoricam.
Toda dejstvo je: povsem je spremenjena

Je bolna?

Bila je to dobrodelna modna revija - vsi prikazani modeli znanih kreatorjev so se še isti večer prodali na dražbi -, ko se je na modni pisti pojavila Eva Hercigova - nekoč utelešenje cvetočega življenja in lepote. Toda gostje niso ugledali bleščave nekdanjega supermodela, ampak shujšano, blede gospo z upadlimi očmi in neurejeno kožo na obrazu. Nič kaj lep pogled! Kaj se je zgodilo? Problemi s prehrano? Droge? Alkohol? Ali mešanica vsega tega?

Govorice kar vrejo, končnega odgovora pa zaenkrat še ni. Da bi govorice nekako utišala, je Eva dala intervju v britanski reviji Mail on Sunday: »Zdrava sem, toda nisem perfektna. Potrebujem celo ekipo, ki me »obdela«, da potem lahko nastane dobra fotografija. Imam pa hormonske probleme, zato moja koža ni taka kot bi morda morala biti. Poleg tega sem bila na prireditvi prehlajena in utrujena, zato moj videz ni bil idealen.

Govorice se kljub temu ne utišajo. Francoska Elle je zapisala: Eva mora paziti, sicer bo hitro morala zapustiti modni raj. Lepota, ki ni povsem naravna, ampak prej umetna, se v trenutku izgubi in za sabo potegne v brezno tistega, ki se je z njo igral.

Eva na modni pisti v Milanu leta 2000, razburljiva, mikavna, ženstvena, seksi in - zdrava

Eva - popolnoma spremenjena na dobrodelni modni reviji v New Yorku letos v začetku maja

Prihaja Lang Lang

Dvajset let mu je, pa je že štirinajst let zvezda. Začel je v daljni Mandžuriji, kjer je že s šestimi leti s klavirskimi koncerti polnil dvorane. Dandanes mladi Kitajec, z umetniškim imenom Lang Lang, pravega imena skorajda nihče ne pozna, opravi v Evropi in Ameriki tudi do 150 koncertov letno, in to s takšnimi mojstri, kot sta Zubin Mehta in Daniel Barenboim, ki sta med pianisti zelo visoko uvrščena. Ameriška revija Teen je Langa Langa označila za enega najpomembnejših pop idolov mladih. Bo Lang Lang tudi pri nas doživel takšno slavo in častkot Pogorelič, kljub muham in nedostopnosti?

Kinga Mathe je doma iz Stuttgarta. Znana nemška revija je razpisala natečaj za lepoto naslovnice. Kot zmagovalki je, poleg nemajhnega honorarja, 22-letni Kingi Mathe pripadlo tudi 14-dnevno bivanje na Mallorci, kjer je nastal tale prispevek. Bivati v deželi, kjerkoli ob morju, kjer cvetijo limone, je njena največja želja.

Če se ženska zaveda svojih čarov, lahko naredi marsikaj

Ponovno ga je ujela!

Dve leti, morda nekoliko več, sta se ljubila Leonardo Di Caprio in manekenka Gisele Bundchen. Bila sta sanjski par, mavričen in lep. Toda lani poleti je počilo. Top modelu je bilo dovolj, da njen izvoljenec popiva s prijatelji, se pozno vrača domov in se zabava s tujimi ženskami. Junaku s Titanica je to morda celo prišlo prav, saj se je tako lahko družil z mnogimi najlepšimi puncami, ki so se ta čas pojavljale po svetu. Na Gisele je »pozabil« in užival kot lahko le lep, mlad in uspešen moški. Toda Gisele vsega vseeno ni pozabila in prišel je začetek maja.

Ali je bilo zrežirano ali pa je bilo vse skupaj le naključje, se zaenkrat še ne ve. Na neki hišni zabavi, ki jo je organiziral znani newyorški frizer Harry Josh, so se znašli med drugimi tudi: Gisele s prijateljico Evo Hercigovo in modelom Heidi Klum, na drugi strani pa Leonardo s še dvema prijateljema. Zabava se je začela. Prisotni pravijo, da je Gisele tako erotično plesala z Leonardovima prijateljema, da je menda ta ponorel, plesalca spodil in sam začel plesati z Gisele. Po plesu sta odšla k točilni mizi in se ob pijači ves večer pogovarjala. Prijatelji ju niso več zanimali. Ob eni uri po polnoči sta zapustila zabavo. Vsak v svojem avtomobilu. Toda kaj, ko so ju drugo jutro številni videli, kako se skupaj z njenim psičkom Vido sprehajata po ulicah. Ustavila sta se v Pastis Cafe, v zdaj modernem West Villageu, si naročila kavo, se držala za roke in bila videti zelo srečna, je pozneje povedal neki gost.

Vse kaže, da je Leonardo pozabil na svoja prijatelja in je zdaj raje z Gisele. Po tisti kavi je par odšel v njeno stanovanje in ga tisti dan ni več zapustil ...

Gisele Bundchen in na novo osvojeni Leonardo. Vidi se, da punca ve, kako se tej reči streže.

Brezposelna

Do nedavnega je bila Indira Weiss glavna v popularni ameriški skupini Bro 'sis. Pred letom in pol, ko je skupina še životala, je ravno po njeni zaslugi zaživela. Takrat se je punca z indijskim imenom in nemškim priimkom pridružila bendu in mu dala novo podobo. Kot postavna lepota je na odru, poleg pevskih kvalitiet, postala še paša za oči. Kje in zaradi česa je prišlo med njo in producentom do kratkem stika, se ne ve. Tudi suhoparno poročilo in nenavadna formulacija njihovega založnika CD-jev, da so se v začetku aprila razšli zaradi glasbene razlike (Musikalische Differenz), ne pove veliko.

Kmalu bo izšel njihov album Dnevi tvojega življenja. Na njem Indira še poje, čeprav je v tem času že brez službe in išče novi bend.

Bro 'sis bo po novem kvintet. O novem članu, ki bi nadomestil Indiro, trenutno ne razmišljajo.

V skrbi za boljši svet

Mihail Gorbačov, hčerka Irina in vnukinja Anastazija na gala prireditvi na Dunaju.

Gorbi spoštuje papeža

Zadnji predsednik Sovjetske zveze oziroma tisti, ki je dopustil, da je le-ta razpadla brez prelivanja krvi, se še vedno rad pokaže v javnosti.

Kot predsednik organizacije World Awards, ki vsako leto objavi imena ljudi, ki se na kakršenkoli način osebno borijo za boljši jutri, je povedal, da je med letošnjimi izbranci tudi papež Janez Pavel II., s katerim se že dolgo dobro poznata. Ob tej priložnosti je odgovarjal novinarjem hamburškega Le Canarda.

Dobro stanje papeža, ki je po daljšem, bolehnem stanju ponovno čil in svež, je takole komentiral: »Če ima človek take vrste, kot je papež, čvrsto in umirjeno notranje življenje, se bo lahko kadarkoli mentalno pobral, telo pa ne bo popustilo.«

Ko se s papežem srečata, in to ne pride vedno v javnost, se Gorbačov (72) z njim pogovarja v mešanici ruskega in ukrajinskega jezika.

Novinarji so ga vprašali, ali papež s svojimi dejanji včasih ni preveč levo usmerjen. »Bori se za svobodo, solidarnost, za socialno pravičnost in mir. Se pravi, da je papež dober socialist!«

Spomnili so ga tudi na pokojno soprogo Raiso (67), ki je umrla leta 1999 za krvnim rakom. »Ne morem povedati, da bi bila bolečina od tistega časa, ko sem jo izgubil, pa do danes kaj manjša. Nasprotno! Z leti mi je brez nje vse težje. Vedno pogosteje se zavedam in občutim bolečino, da sem ostal brez človeka, ki mi je pomenil vse. Edina sreča, ki me spremlja in mi daje moč, so moja hčerka in dve vnučki. Življenje, obdano s temi tremi ženskami, mi je čudovito darilo.

Po zakonskem brodolomu in številnih aferah – nova velika ljubezen

Spet postal stari Boris

Carolin – nova gospa Becker? Presenetljivo podobna je nekdanji Borisovi soprogi.

»Hamburg je zadovoljen«, »Becker je spet v mestu«. S takšnimi in podobnimi naslovi so nemški časopisi pozdravili svojega upokojenega teniskega boga, ki je v teh dneh zaigral kot v svojih najboljših časih pred 12000 gledalci na stadionu Rothenbaum proti večnemu tekmeču Johnu McEnrou (44). Dvoboj je bil dober, deljen in je prej spominjal na

kakšen šov kot pa na sportno predstavo. Po dveurnem boju je Boris (35) tesno zmagal, njegova mama Elvira pa je na tribuni, vsa ganjena, spustila nekaj solz. Pozneje sta nekdanja rivala, zdaj pa predvsem prijatelja, počasi odjadrala v nočni Hamburg.

V desetih dneh, kolikor jih je prebil v Hamburgu, se je vse vrtelo okrog njega. Kje spi? S kom? S kom gre ven, kam in kako dolgo? To so vprašanja, na katera je nemški rumeni tisk nenehno in vedno znova odgovarjal in tekmoval s čimveč podrobnostmi. Skratka, vse je bilo kot pred petnajstimi leti, ko je bil Boris še na vrhuncu slave in športnih uspehov.

Po vseh pretresih in raziskavah pa je bila najnovejša novica in hkrati dejstvo naslednje: Caroline (25), njegova

nova izvoljenka, je seksi, je simpatična, je Američanka in nič ne de, če je čokoladne barve. Tako vsaj še najbolj spominja na nekdanjo soprogo Barbaro. Hamburški javnosti jo je prvič pokazal v italijanski restavraciji Paolino. Jedla sta morske sadeže in pila šampanjec. Prenocujeta v apartmaju, velikem 140 kvadratnih metrov, ki ima savno in masažno kad.

»Izjalovljen zakon z Barbaro je največja napaka mojega življenja in mi je povzročil več bolečin kot vsi teniški izgubljeni dvoboji skupaj. Toda to gre k igri življenja in jaz sem v njem in pri najboljših močeh. Druge ženske me ne zanimajo. V tem času, ko sem bil sam, sem se veliko naučil. Čimbolj poznam ženske, tem manj jih razumem. Sicer pa se mi ne obeta slaba prihodnost,« je Boris optimistično končal svojo izjavo.

Vsi so bili tam

Da, skoraj vsi so bili tam in tudi princ Aleksander s svojo soprogo ni manjkal.

Kje so bili in kdo je ta princ?

To moramo zapisati, saj je bil nekoč del naše zgodovine in tudi usode, mlajša generacija pa skorajda zanesljivo ne ve, kako in na kakšen način.

Gre za (spet) dobronamerno akcijo, ki jo je tokrat sprožila Beugm Inaara, soproga enega najbogatejših ljudi na tem svetu, Age Khana.

Naslov prireditve je bil Multikultura je veličastna, pogoj za prisotnost na prireditvi, poleg neizmerno debele denarnice seveda, pa je bil, da je vsak udeleženec moral biti oblečen v eno od azijskih nacionalnih oblačil. Cherie Blair na primer si je dala narisati na čelo »tretje oko« in se odela v indijski sari, soproga nečaka nekdanjega britanskega politika Winstona Churchilla pa se je pokazala v tajskem oblačilu.

In zdajk princu Aleksandru. Princ Aleksander je sin zadnjega jugoslovanskega kralja Petra II. Karadžordževića. Kralj Peter je na začetku vojne pobegnil v London, po koncu vojne pa se ni smel vrniti

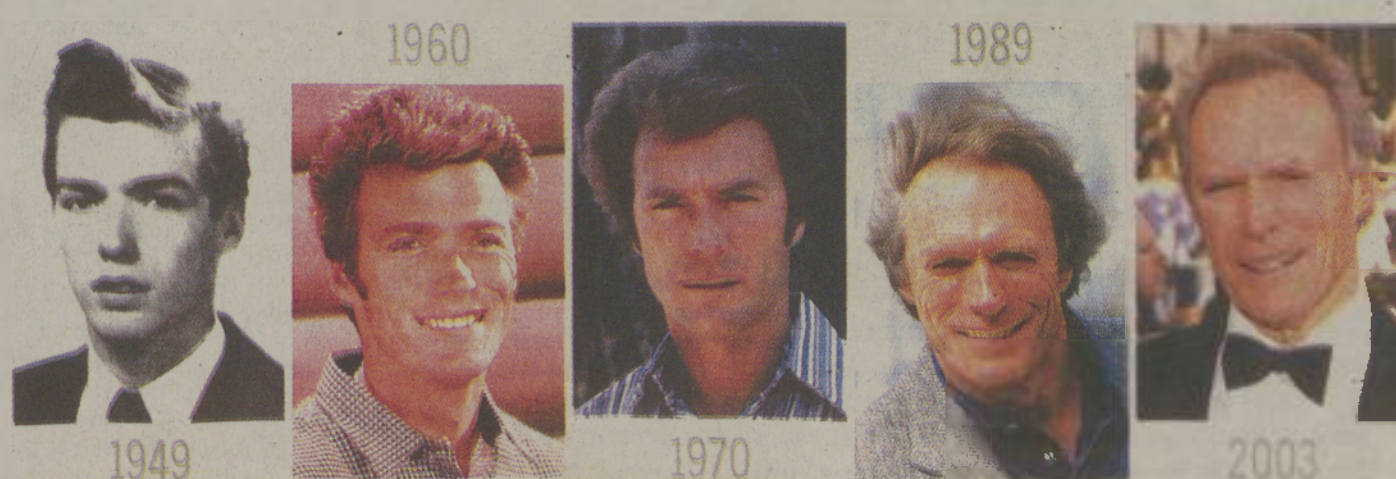
Princ Aleksander in soproga Katherine – grškega kraljevskega porekla – v Asia-looku.

domov. Aleksander je se rodil v Londonu.

Ker je takrat zakon narekoval, da je lahko jugoslovanski kralj samo tisti, ki se je rodil v Jugoslaviji, so takrat angleške oblasti naredile majhen precedens. Dovolile so, da je jugoslovansko veleposlanstvo razglasilo drugo nadstropje hotela, kjer je bival kralj Peter, za jugoslovansko ozemlje.

Po razpadu Jugoslavije je imel princ Aleksander politične ambicije, da bi se vrnil v Jugoslavijo, vendar je bil takrat Milošević že premočan. Alesander se je potegoval za premoženje v Sloveniji. Seveda neuspešno.

Clint Eastwood 1949–2003

Kmalu po šoli Clint se ni dajal videza, da bo nekoč veljal za trdega, grobega in neustrašnega junaka, ki se bori proti krivici nekje na Divjem zahodu ali na asfaltu New Yorka. Za filmsko kariero se ima zahvaliti italijanskemu režiserju Sergu Leoneju in špageti vesternom. Videz trdega, neomajnega junaka, s pončom in cigaro v ustih, je verjetno v spominu ohranila večina obiskovalcev kinopredstav.

Se vedno je Ivek, sicer pa Ivan Žnidarič iz Ljutomera

- Ima jih več kot šestdeset in tudi tehta več kot šestdeset (+ trideset kg)
- Odraščal je med viničarji in stopil na oder že kot šestletnik
- Je slikar, dramski in filmski igralec, bil je pevec, bobnar ...Rad ima vesele in poštene ljudi

Upamo si trditi, da je gost današnje rubrike - Ivan Žnidarič iz naselja Juršovka pri Ljutomeru - znan širšemu krogu ljudi v pokrajini ob Muri, še zlasti pa v Prlekiji. Svojčas je bil namreč pogosto videvan

kot pevec in bobnar na zabavnih prireditvah, na odru kot dramski igralec ali na povedovalec proslav in prireditev, kot slikopleskar ... Da bi ga še bolj razkrili, smo ga »dali na Vestnikov Pen«.

Kadar želim biti sam, se zatečem v delovno sobo, kjer hranim številna priznanja. Tu največkrat tudi slikam, se učim ali vadim vloge.

Takole sem v vlogi slikopleskarja delal pri kapeli v Stročji vasi.

Težko, a zanimivo otroštvo

Moj rojstni kraj je Radomeršak sredi Ljutomersko-Ormoških goric. Starši so bili viničarji. Tudi sam se že kot otrok spoznal, kaj je v goricah trdo delo. Večkrat sem moral namreč nositi škropivo ali hoditi po vodo s *püto*, ki je merila okrog štirideset litrov. Ko sem

se vzpenjal po hribu navzgor, bi se lahko v koleno ugriznil, tako močno se je bilo treba upogniti. Bil pa sem ponosen, ko sem slišal koga govoriti: *„Glej, glej, Ivek že püto nosi!“* No, včasih je bilo tudi zanimivo in prijetno, zlasti takrat, ko so bile kje v bližine vaše veselice. Rad sem poslušal ljudske muzikante in pevce, gledal miade in starejše, kako se vrtijo na plesišču ...

Šolanje in služba

Šolske klopi sem prva štiri leta gulil v Svetinjah, v nižjo gimnazijo pa so me poslali v Ljutomer. Tako sem moral vsak dan pešati okrog pet kilometrov v eno smer. Obiskoval sem tudi glasbeno šolo, kjer sem se učiti igrati na flavto. Šlo mi je dokaj dobro, zato sem lahko nastopal pri mladinski godbi. Po končani osnovni šoli sem se šel učiti za slikopleskarja, in to kot vajenec k mojstru Čehu v Ljutomer. Tam sem spoznal nekaj zelo dobrih mojstrov - slikopleskarjev in črkoslikarjev -, kot so bili Janko Senčar, Stane Červič, Ivan Hodnik in drugi. K teoretičnemu pouku pa sem hodil v Maribor. Tam me je profesor Rajko Šubic navdušil tudi za risanje, čeprav to ni bil moj najljubši predmet, ker smo morali risati preveč šolsko.

Ko sem opravil izpit za slikopleskarja pri mojstru Bačiču v Murski Soboti in so bile za mano še druge šolske obveznosti, sem odšel v službo v Maribor, in sicer k podjetju Slikopleks. Najprej sem barval stavbno pohištvo, potem pa se me začeli pošiljati na teren - bil sem v Petrinji, Sisku ... in nazadnje v Ravnah na Koroškem -, kjer sem moral opravljati vsa dela. Po odslužitvi vojaškega roka leta 1962 sem se zaposlil pri ljutomerski stanovanjski skupnosti, čez nekaj let pa sem odšel na svoje in bil sam svoj mojster vse do upokojitve.

Pevec, igralec ...

Že zelo zgodaj me je zanimala kultura. Prvi javni nastop sem imel, ko mi je bilo šest let. Na proslavi v domačem kraju sem deklamiral pesem o pomladi, ki me jo je naučila mama. Kot že rečeno, sem se kot vajenec pridružil ljutomerski mladinski godbi. V Ravnah

Tu pa sem bil v vlogi pevca in bobnarja pri ansamblu Pastirji.

Za vlogo Macafurja v igri Dva bregova sem prejel Linhartovo plaketo, ki mi jo je podelil predsednik Združenja amaterskih igralcev Janez Karlin.

na Koroškem pa sem priložnostno nastopal kot pevec pri ansamblu Fantje treh dolin. Svojo pevsko pot sem nadaljeval pri vojaki, kjer sem nastopal tudi s poklicnimi glasbeniki nekdanje JLA. Enkrat je malo manjkalo, da se nismo uvrstili na finalno tekmo v Beogradu. Pri vojaki sem se seznanil tudi z gledališkimi igralci, ki so me prav tako občasno angažirali. Nekaj izkušenj sem si pridobil pri dramski skupini v Železnih Dverih. Ko sem se vrnil od vojakov, sem kmalu začel nastopati kot pevec pri skupinah Ormoški zabavni ansambel, Ansambel Žibrat, Ansambel Marjana Kovačiča, Pastirji in Stari znanci. Kmalu sem se naučil igrati na bobne, tako da sem lahko nastopal v dvojni vlogi. Flavte pa nisem vzel v roke nikoli več.

Nadaljeval sem tudi igralsko pot, najprej v Ivanjkovcih, čez čas pa me je Stane Kralj pri-

tegnil h gledališki skupini KUD Ivana Kaučiča Ljutomer. To je bilo pred štiridesetimi leti. Medtem sem odigral tudi več glavnih vlog, na primer *Pravdača*, *Macafurja*, *Davorina* in *Gusterja* v predstavi *Smrt predsednika hišnega sveta*, za katero sem prejel Severjevo nagrado. Prejel sem tudi Linhartovo plaketo in zlato priznanje ter še več drugih priznanj. Tudi sam sem režiral nekaj predstav. In najbrž me je kdo prepoznal tudi kot dvojnika Jurija Součka v filmski nadaljevanki Čisto pravi gusar.

Moja sreča

Vas zanima še, kaj me je dolej posebej osrečilo? Vsekakor to, da sem dobil dobro ženo, da je hčerka doštudirala, se zaposlila in mi rodila vnuka, da smo si zgradili hišo, da me dobri ljudje še vedno radi vabijo v svojo družbo, da lahko slikam ...

Jožef G. Bistriški

Z ženo Milico večkrat posediva za mizo v kuhinji, rešujeva križanke, se pogovarjava ... Ona ima rada rože, dela na vrtu, kosi travo, dela prtičke idr.

Kuharja bograča Štefan in Robert

Že dolgo je od tega, odkar je prišel Štajerec Štefan Rajniš na Goričko za lovskega čuvaja h Gojitvenemu lovišču Kompas Gornji Petrovci. Tam si je našel tudi ženo. In medtem se je menda zelo dobro naučil kuhati tudi prekmurski bograč. Pred kratkim je vzel za vajenca pri tem delu še enega Štajerca - Roberta Beloviča (na desni strani) iz Veržeja. Vsi, ki so bili deležni njune mojstrovine, so bili zelo zadovoljni. Ja, tudi nekateri Štajerci znajo kuhati prekmurski bograč.

Foto: JOG